

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1088039	Beek, Ralf ter	SB-WGW	Marcel Elferink
ONDERWERP			
Actualisatie groennota's			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

1. Inzake snippergroen en illegaal grondgebruik te besluiten:
 - a. de gewijzigde Nota Snippergroen (2015) vast te stellen.
 - b. af te zien van het instellen van een arbitragecommissie en het in procedure brengen van het arbitragereglement.
2. Inzake het Groenplan Hengelo te besluiten:
 - a. het gewijzigde Groenplan Hengelo (2015) vast te stellen.
 - b. het college te mandateren om besluiten te nemen over ingrepen in de hoofdgroenstructuur.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

In het coalitieakkoord 2014-2018 schrijft het college van burgemeester en wethouders: 'Groen is belangrijk voor de leefbaarheid van de stad. De hoofdgroenstructuur is de 'ruggengraat' van het groen in de stad. Ontwikkelingen moeten echter mogelijk blijven. We kiezen voor een slimme en flexibele benadering. Een deel van de zaken die hebben geleid tot onrust gaat over illegaal grondgebruik. Onze grondhouding is, dat we in die gevallen proberen een oplossing te vinden via bijvoorbeeld verkoop of verhuur'.

De gemeenteraad wordt voorgesteld om het beleid te versoepelen. Tot nu toe was het zo dat alle ingrepen in de hoofdgroenstructuur, groot of klein, moesten worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit is –vooral voor kleine ingrepen- een omslachtige procedure. Het voorstel is dat het college daarover nu zelf besluiten kan nemen. Per geval zal nog altijd zorgvuldig worden gekeken of de ingreep echt nodig is, en of er nog andere mogelijkheden zijn.

Verder wordt aan de raad voorgesteld om bewoners die een stukje gemeentegrond illegaal in gebruik hebben, onder bepaalde voorwaarden toe te staan om deze grond te kopen of in gebruik te nemen. Dit wordt dan mogelijk gemaakt voor stukjes grond die vóór een peildatum (11 maart 2013) illegaal in gebruik zijn genomen. Dit is terug te vinden op luchtfoto's. Om deze beleidswijzigingen mogelijk te maken zijn de Nota Snippergroen 2013 en het Groenplan Hengelo op onderdelen aangepast.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1088039	Beek, Ralf ter	SB-WGW	
ONDERWERP			
Vaststelling actualisatie groennota's			

PROGRAMMA / FACET-AGENDA

Niet van toepassing

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

In 2013 heeft de gemeenteraad de Nota Snippergroen 2013 vastgesteld. Deze nota had tot doel om beleidsregels te bieden waarmee op een transparante wijze beoordeeld kan worden wat snippergroen is en of een strook gemeentelijk openbaar groen in aanmerking komt voor verkoop of het in gebruik geven (groenuitgifte). Dit gemeentelijke groen noemen we 'snippergroen'.

Het college heeft in het coalitieakkoord bij het onderwerp Snippergroen het volgende gesteld. *'Een deel van de dossiers die hebben geleid tot enige onrust, gaat niet over het gebruik van snippergroen, maar over illegaal grondgebruik. Onze grondhouding is, dat we in die gevallen proberen een oplossing te vinden via bijvoorbeeld verkoop of verhuur'.*

Op basis van deze wens van het college, is de Nota Snippergroen 2013 geactualiseerd; het nieuwe beleid betreft een **versoepeling** ten aanzien van de handhaving op illegaal grondgebruik. De versoepeling van het beleid biedt bewoners nu mogelijkheden om situaties die grenzen aan het eigen perceel, waarbij het gemeentelijk openbaar groen vóór de peildatum 11 maart 2013 illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld, te legaliseren.

De gekozen peildatum is het moment waarop er luchtfoto's zijn gemaakt van Hengelo ten tijde van de vaststelling van het Groenplan, de Hoofdgroenstructuur en de nota Snippergroen 2013. De luchtfoto's van 11 maart 2013 geven in veel situaties een duidelijk beeld van het gebruik van de grond om te beoordelen of al dan niet sprake is van illegaal grondgebruik. Met deze vaststelling (april 2013) heeft de gemeenteraad zich, na onder andere twee openbare inloopbijeenkomsten, een hoorzitting en een inspraaktermijn, uitgesproken voor het *algemene* belang van groen in de stad. Vanwege dit besluit, alsmede het feit dat het college dit actief kenbaar heeft gemaakt met gebruik making van de daarbij behorende media, is dit ook voor de inwoners van Hengelo een herkenbaar moment.

Het college heeft op 3 maart 2015 het **voorlopig besluit** genomen om de Nota Snippergroen 2015 vast te stellen, om hierover in gesprek te gaan met de externe groenpartners en de nota gedurende 6 weken ter inzage te leggen. De wethouder heeft vervolgens **overleg** gevoerd met de Natuur- en Milieuraad Hengelo, IVN/KNNV, de Wijkraad Hasseler Es, de werkgroep Vechtlaan en het Actiecomite 'Een groene wijk maak je samen'. De eerste 3 partijen hebben tijdens dit overleg, en later in een schriftelijke reactie, aangegeven moeite te hebben met het voornemen om de verkoop van illegaal grondgebruik in de hoofdgroenstructuur mogelijk te maken, zoals in de conceptnota Snippergroen beschreven. Mede door deze signalen is het **beleid** hierop **aangepast**.

In situaties waarbij het gemeentelijk openbaar groen in de hoofdgroenstructuur, grenzend aan het eigen perceel, vóór de peildatum illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld, kan het gebruik alleen worden gelegaliseerd middels een groenuitgifteovereenkomst. De bewoner houdt hiermee het gebruiksgenot van de grond. Door het stellen van voorwaarden in deze overeenkomst, blijft het groene karakter van het betreffende perceel (en de wijk) gewaarborgd. De bestaande illegale situaties in de hoofdgroenstructuur worden in principe dus niet verkocht. Verkoop is immers onomkeerbaar, en door verkoop ontstaan er meer mogelijkheden om schuttingen of bouwwerken te plaatsen. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de Natuur- en Milieuraad Hengelo, IVN/KNNV, de Wijkraad Hasseler Es.

Illegale situaties die (opnieuw) zijn ontstaan ná de peildatum, komen niet in aanmerking voor legalisatie. Tegen recentere en toekomstige gevallen van illegaal grondgebruik (die na de 11 maart 2013 zijn ontstaan) zal dus handhavend worden opgetreden. Illegaal grondgebruik is en blijft immers ongewenst.

Als bewoners geen gebruik willen maken van de mogelijkheid tot legalisatie, dan wordt de grond teruggenomen en opnieuw ingericht als openbaar groen. Dit geldt ook als de bewoner niet wil voldoen aan de groenuitgiftevoorwaarden.

In specifieke situaties kan het college besluiten om af te wijken van de werkwijze zoals is beschreven in de Nota Snippergroen 2015. Deze specifieke situaties zijn aangeduid als '**complexe situatie**', om aan te geven dat het een bijzondere situatie betreft die om een eigen aanpak vraagt. In die gevallen waar een afwijking van het beleid nodig of wenselijk is, zal het college een separaat besluit nemen.

De conceptnota Snippergroen heeft van 18 maart 2015 tot en met 29 april 2015 ter inzage gelegen. In deze periode zijn er 37 reacties ingediend. Een deel van deze reacties bevat meerdere vragen, opmerkingen of suggesties. Deze reacties zijn per brief beantwoord. Tevens is een **reactienota** opgesteld.

In 2013 heeft de gemeenteraad besloten om het college de opdracht te geven tot het instellen van een **arbitragecommissie**. De arbitragecommissie heeft tot taak om een oplossing aan te dragen bij geschillen tussen gemeente en burger, voor zover deze geschillen betrekking hebben op de uitvoering van het beleid zoals is vastgesteld in de Nota Snippergroen 2013. Gelet op de voorgestelde beleidswijziging in de Nota Snippergroen 2015 - en de verruimde legalisatiemogelijkheden voor illegaal grondgebruik – is het instellen van een arbitragecommissie naar verwachting niet meer nodig. Daarnaast heeft het college de wens om de regeldruk te verminderen. De instelling van een arbitragecommissie en het vaststellen van een arbitragereglement zouden leiden tot extra regeldruk en extra kosten.

In 2013 heeft de gemeenteraad tevens het **Groenplan Hengelo** en daarmee de **Hoofdgroenstructuur** vastgesteld. Formeel is het nu nog zo dat iedere ingreep in de hoofdgroenstructuur die de groene functie (ruimtelijk of ecologisch) niet versterkt, aan de gemeenteraad moet worden voorgelegd met het verzoek om af te wijken van de kaart. Voorgesteld wordt om dit nu anders te regelen. Afhankelijk van de zwaarte van de ingreep kan besluitvorming veelal ook plaatsvinden op collegeniveau. De groendeskundigen adviseren met betrekking tot de groene aspecten van de ingreep (o.a. ecologische en ruimtelijke gevolgen van de ingreep). Is de ingreep zeer belastend voor de hoofdgroenstructuur, dan zal aan het college worden geadviseerd om het voorstel voor de ingreep alsnog ter besluitvorming voor te leggen aan de raad. In deze gevallen zullen ook de groenpartners die zijn aangesloten bij de Groene Tafel in de gelegenheid worden gesteld om hun mening te geven op het voorstel. Om deze **meer flexibele** besluitvorming te regelen, wordt een kleine tekstaanpassing voorgesteld in de paragrafen 5.3, 10 en 12.4 van het Groenplan.

1. Inzake snippergroen en illegaal grondgebruik te besluiten:
 - a. de gewijzigde Nota Snippergroen (2015) vast te stellen.
 - b. af te zien van het instellen van een arbitragecommissie en het in procedure brengen van het arbitragereglement.
2. Inzake het Groenplan Hengelo te besluiten:
 - a. het gewijzigde Groenplan Hengelo (2015) vast te stellen.
 - b. het college te mandateren om besluiten te nemen over ingrepen in de hoofdgroenstructuur.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

De versoepeling van het beleid zal leiden tot tevredenheid bij een deel van de bewoners die gemeentegrond illegaal in gebruik hadden. Er zit ook een keerzijde aan deze nieuwe beleidslijn. Het legaliseren van illegale situaties kan leiden tot een gevoel van ongelijke behandeling bij bewoners waar illegaal in gebruik genomen grond de afgelopen jaren is teruggenomen en opnieuw ingericht, of bij bureaus die geen illegale grond hebben en dus nu niet in aanmerking komen voor legalisatie. Dit geldt ook voor de situaties die ná de peildatum 11 maart 2013 zijn ontstaan (tot op heden). Om met het nieuwe beleid te kunnen beginnen en vooruit te kunnen kijken, moet er echter wel een nulsituatie als uitgangspunt worden genomen. Gekozen is voor de bestaande situatie ten tijde van de vaststelling van het Groenplan, en de nota Snippergroen. Zie verder de Reactienota.

FINANCIËLE ASPECTEN

Personeel:

Verzoeken van bewoners tot aankoop of gebruik van gemeentegrond zullen op volgorde van aanvraag worden behandeld. Hiermee zal worden begonnen na afronding van de lopende zaken die nog niet waren afgerond na het stopzetten van het project Verkoop Snippergroen Hasseler Es in 2013. Het afronden van de lopende zaken en het opstarten van toekomstige zaken zal, bij de huidige capaciteit, nog enkele jaren in beslag nemen.

Financieel:

De versoepeling van het beleid zou kunnen leiden tot extra inkomsten en minder uitgaven voor het herstellen van het openbaar groen. Ook is het aannemelijk dat er minder kosten gemaakt zullen worden voor de afhandeling van bezwaar-, beroeps- en verjaringszaken. Er vindt echter geen *actieve* verkoop meer plaats.

De legalisatie middels groenuitgifte kan zorgen voor extra administratieve lasten door het afsluiten van nieuwe groenuitgifteovereenkomsten en het controleren op de voorwaarden bij deze groenuitgiftes.

BIJLAGE(N)

- Nota Snippergroen 2015
- Groenplan Hengelo
- Reactienota
- Schematische weergave wijzigingen oud en nieuw beleid snippergroen op hoofdlijnen

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Nota Snippergroen 2015

26-8-2015

*Sector Stedelijk Beheer
Afdeling Wegen, Groen en Water*

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. SNIPPERGROEN	4
2.1. Wat is snippergroen?	4
2.2. Criteria	4
2.3. Groenuitgifte	5
2.4. Verkoop	5
2.5. Snippergroen op bedrijventerreinen	6
3. SNIPPERGROEN EN DE HOOFDGROENSTRUCTUUR	7
3.1. De hoofdgroenstructuur	7
3.2. Bestaande groenuitgiftes in de hoofdgroenstructuur	7
4. ILLEGAAL GRONDGEBRUIK	8
4.1. Peildatum 11 maart 2013	8
4.2. Bouwwerken	9
4.3. Uitwegen	9
5. WERKWIJZE VERKOOP SNIPPERGROEN	11
5.1. Werkwijze verkoop snippergroen tot 2013	11
5.2. Nieuwe werkwijze	11
5.2.1. <i>Hoofdgroenstructuur</i>	12
5.2.2. <i>Overig gemeentelijk groen</i>	12
5.3. Effecten nieuwe werkwijze	14
6. FINANCIËN	15
6.1. Verkoopprijs	15
6.2. Projecten Verkoop Snippergroen Hasseler Es en Woolde	16
6.2.1. <i>Hasseler Es</i>	16
6.2.2. <i>Woolde</i>	16
6.3. Financiële gevolgen nieuwe werkwijze	16
BIJLAGEN	
1. Voorwaarden groenuitgifteovereenkomst	17
2. Verkoopovereenkomst	19

1 INLEIDING

In 2013 is de Nota Snippergroen 2013 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze nota had tot doel om heldere en duidelijke beleidsregels te bieden, waarmee op een transparante wijze beoordeeld kan worden wat snippergroen is en of een strook gemeentelijk openbaar groen in aanmerking komt voor verkoop of het in gebruik geven. Dit gemeentelijke groen noemen we dan **snippergroen**. Hierbij is het uitgangspunt om binnen deze kaders snippergroen te verkopen of in gebruik te geven. Dit leidt onder andere tot:

- meer tevredenheid bewoners;
- eenmalige inkomsten door verkoop;
- verminderde incidentele herinrichtingskosten na terugname;
- structureel lagere onderhoudskosten door areaalverkleining.

In 2014 heeft het college in het coalitieakkoord het volgende gesteld: *“Een deel van de dossiers die hebben geleid tot enige onrust, gaat niet over het gebruik van snippergroen, maar over illegaal grondgebruik. Onze grondhouding is, dat we in die gevallen proberen een oplossing te vinden via bijvoorbeeld verkoop of verhuur”*.

In deze Nota Snippergroen 2015 is dit verder uitgewerkt. Daarbij is de basis van de Nota Snippergroen 2013 gebruikt en aangevuld.

Met de voorliggende Nota Snippergroen 2015 worden de beleidsregels uit de Nota Snippergroen 2013 geactualiseerd en de Nota Handhaving illegaal grondgebruik (2009) ingetrokken.

2 SNIPPERGROEN

2.1 Wat is snippergroen?

Onder **snippergroen** wordt verstaan, 'kleine' versnipperde openbare groenstroken (gemiddelde grootte is 25 tot 50 m²) in de woon- en werkomgeving die eigendom zijn van de gemeente en die direct grenzen aan particulier eigendom. Deze groenstroken zijn niet beeldbepalend en maken geen essentieel deel uit van het straatprofiel. Snippergroen kan in principe in gebruik worden gegeven als tuin, of worden verkocht, zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van de leefomgeving en openbare ruimte. Een uitzondering hierop wordt gevormd door uitgegeven stroken snippergroen op bedrijventerreinen. Deze worden nader beschreven in hoofdstuk 2.5.

2.2 Criteria

Als een strook gemeentelijk openbaar groen kan worden aangemerkt als snippergroen, dan ontstaat voor bewoners de mogelijkheid om dit groen als tuin in gebruik te nemen of te kopen. Om te kunnen beoordelen wanneer er sprake is van snippergroen, zijn de volgende criteria opgesteld.

Als eerste worden alle *bestaande* **contractueel vastgelegde groenuitgifte- en participatieovereenkomsten** aangemerkt als snippergroen.

In *nieuwe* situaties kan gemeentelijk openbaar groen worden aangemerkt als snippergroen, als wordt voldaan aan de volgende criteria:

- 1) het groen **grenst direct** aan het perceel van de woning waarbij;
 - a) groenstroken **voor en naast** het perceel van de woning niet breder zijn dan **7 meter¹**;
 - b) groenstroken **achter** het perceel van de woning niet breder zijn dan **3 meter¹**;
- 2) het groen maakt geen onderdeel uit van de **hoofdgroenstructuur** (zie ook hoofdstuk 3);
- 3) het groen heeft geen **recreatieve functie** (b.v. speelveld of voetbalveld);
- 4) het groen maakt geen onderdeel uit van een **geluidswal** of een **talud**;
- 5) in het groen staan geen **bijzondere bomen** of **straatmeubilair**;
- 6) er ontstaan geen onwenselijke situaties door het in gebruik geven of verkopen, zoals:
 - a) **sociaal onveilige en ongewenste** situaties, bijvoorbeeld bij groen langs voetpaden en groen langs speel- en ontmoetingsplekken;
 - b) **onoverzichtelijke of verkeersonveilige** situaties, bijvoorbeeld groen in bochten en bij uitwegconstructies (zichtlijnen), rondom kruispunt en langs fietspaden;
 - c) **planologisch of ruimtelijk onwenselijke** situaties, bijvoorbeeld als het gemeentelijk groen in de toekomst nodig kan zijn voor het verbreden van het straatprofiel of voor het aanleggen van parkeervakken;
 - d) **onwenselijke beheer- en onderhoudstechnische** situaties, bijvoorbeeld als het overblijvende groen na verkoop of in gebruik geven niet meer bereikbaar is.

Daarnaast zijn er ook bijzondere en specifieke situaties waarbij een uitzondering kan worden gemaakt om gemeentelijk openbaar groen in gebruik te geven (groenuitgifte), ook als niet wordt voldaan aan de criteria van snippergroen. Hieronder enkele voorbeelden:

- bewoners hebben een medische indicatie;
- er is sprake van omsloten groen (bijvoorbeeld een groen binnenterrein);
- een gemeentelijke bloembak of gemeenschappelijke dierenweide met een openbaar karakter.

¹ De genoemde maatvoering geeft al aan dat het gaat om 'snipper'groen. Deze maatvoering dateert van 1988 en geeft een duidelijk handvat om te bepalen of de groenstrook wel of niet tot snippergroen gerekend kan worden. Bij de genoemde maatvoering gaan we uit van de afstand tussen de eigendomsgrens en de eerste fysieke barrière in de openbare ruimte. Dit kan bijvoorbeeld het trottoir, de rijweg, een fietspad of een voetpad zijn. Ook kan dit een sloot, een houtwal of een hoogteverschil zijn. De overgang van een beplantingsstrook of vak naar gazon, wordt niet aangemerkt als een fysieke barrière.

2.3 Groenuitgifte

Als stroken snippergroen in gebruik zijn gegeven middels een groenuitgifteovereenkomst, dan spreken we over '**groenuitgifte**'. Aan het in gebruik hebben van deze stroken snippergroen, zijn **voorwaarden** verbonden. De belangrijkste doelstelling van deze voorwaarden is dat het gebruik niet in strijd is met wet- en regelgeving en dat het groene karakter gewaarborgd blijft. Veelal heeft het gemeentelijk openbaar groen een groene bestemming, waardoor bouwwerken zoals tuinhuisjes, carports, uitbouwen en schuttingen niet zijn toegestaan. Om het groene karakter te kunnen waarborgen is onder andere opgenomen dat op groenuitgiftes niet geparkeerd mag worden en geen bestrating mag worden aangebracht. Daarnaast worden gemeentelijke groenstroken gebruikt voor het leggen van kabels en leidingen. Om schade hieraan te voorkomen, is onder andere opgenomen dat er geen vijvers aangelegd mogen worden en dat er geen diep wortelende beplanting mag worden aangebracht. Voor alle groenuitgiftevoorwaarden, zie bijlage 1. Uitwegconstructies en toegangspaden maken geen onderdeel uit van de groenuitgifte. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 4.3.

Verder wordt door het waarborgen van het groene karakter ook een bijdrage geleverd aan de **berging** en natuurlijke **zuivering van hemelwater**. En ook wordt rust-, nest- en voedselgelegenheid geboden aan diverse **diersoorten**.

Bij het **toezicht** op de naleving van de groenuitgiftevoorwaarden, wordt rekening gehouden met het uitgangspunt dat het snippergroen als tuin in gebruik kan worden genomen en als zodanig een **bijdrage blijft leveren aan de leefbaarheid** van een gebied. Als bewoners deze voorwaarden niet naleven, dan wordt de gemeentegrond teruggenomen en opnieuw ingericht als gemeentelijk openbaar groen. Afhankelijk van de situatie kunnen de kosten voor het herstel bij bewoners in rekening worden gebracht. Dit gebeurt alleen als de bewoners zelf de overtreding op de voorwaarden hebben begaan en als ze voorafgaand in de gelegenheid zijn gesteld om de situatie zelf te herstellen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de groenuitgiftes in de gemeente Hengelo ten tijde van het eind van het project verkoop Snippergroen Hasseler Es (eind 2012).

	Oppervlakte (m ²)	Aantal
Binnenstad	1.116	36
Hengelose Es	6.306	164
Woolde*	1.617*	45*
Noord	5.555	86
Hasseler Es*	42.505*	697*
Slangenbeek	4.300	56
Groot Driene	24.057	405
Berflo Es	7.966	150
Wilderinkshoek	9.205	176
Buitengebied en Beckum	4.561	65
Totaal	107.188	1.880
Totaal excl. Hasseler Es en Woolde	63.066	1.138

*) Dit zijn de overgebleven groenuitgiftes na het project verkoop snippergroen.

2.4 Verkoop

Het gemeentelijk openbaar groen dat voldoet aan de criteria voor snippergroen, kan eventueel ook worden verkocht. Verkoop leidt voor de bewoners tot de meest heldere en minst beperkende situaties. De koper heeft namelijk niet meer te maken met **privaatrechtelijke beperkingen** als de grond zijn eigendom is geworden. Regelgeving, zoals het Bouwbesluit 2012, Welstandseisen, Bouwverordening, Algemene Plaatselijke Verordening en het bestemmingsplan blijft wel van kracht. Zie hiervoor ook de hoofdstukken 4.2 en 4.3.

Verder levert het aangekochte snippergroen veelal een **waardevermeerdering** op van de totale onroerende zaak. Daarnaast is verkoop ook interessant voor de gemeente omdat dit leidt tot **eenmalige inkomsten**, een **vermindering van de administratieve en toezichthoudende last** en **areaalvermindering** (minder onderhoud openbaar groen. Bijlage 2 toont de verkoopovereenkomst met daarin de voorwaarden en bepalingen.

Omdat verkoop een onomkeerbaar proces is, gelden voor verkoop van snippergroen striktere voorwaarden dan voor het gebruiken van snippergroen. Naast de voorwaarden zoals genoemd in hoofdstuk 2.2, gelden bij verkoop de volgende aanvullende criteria:

- verkoop kan alleen plaatsvinden als er **geen riolering en/of kabels en leidingen** in het snippergroen liggen;
- verkoop kan alleen plaatsvinden als het betreffende snippergroen niet **onder de kroonprojectie** van een waardevolle gemeentelijke boom ligt.
- verkoop vindt slechts plaats aan de **eigenaar van het aangrenzende perceel**.
- het snippergroen komt in principe niet voor verkoop in aanmerking als het is gelegen op een **bedrijventerrein** (zie hieronder).

2.5 Snippergroen op bedrijventerreinen

De aanwezigheid van voldoende openbaar groen op bedrijventerreinen is van groot belang om het vestigingsklimaat van een bedrijfslocatie op peil te houden. Grote delen van het gemeentelijk openbaar groen op bedrijventerreinen maken dan ook deel uit van de hoofdgroenstructuur (zie hoofdstuk 3.1).

Op de bedrijventerreinen kunnen gemeentelijke openbare groenstroken in gebruik gegeven worden. Dit gebeurt alleen als de bedrijfsvoering of de veiligheid dit vereist en de kwaliteit van de groenvoorzieningen (zowel het gemeentelijke als het particuliere groen) wordt gewaarborgd. Door als gemeente eigenaar te blijven van de groenstroken, en over het gebruik hiervan goede contractuele afspraken te maken, kan gezorgd worden voor een regulerende werking met betrekking tot rijbewegingen, parkeren van voertuigen en stallen van allerlei goederen.

Deze in gebruik gegeven openbare groenstroken worden in principe niet verkocht, tenzij het op een zodanige wijze kan geschieden dat het genoeg garanties geeft voor blijvend goede bedrijfslocaties en er wordt voldaan aan de criteria zoals aangegeven in hoofdstuk 2.2 en 2.4. Verkoop kan anders immers leiden tot onveilige situaties of verpaupering van deze bedrijfslocaties.

3 SNIPPERGROEN EN DE HOOFDGROENSTRUCTUUR

3.1 De hoofdgroenstructuur

Het verkopen en in gebruik geven van snippergroen heeft enerzijds te maken met wensen van individuele bewoners. Anderzijds hebben we ook een verantwoordelijkheid voor een aantrekkelijke en leefbare stad met voldoende gemeentelijk groen, ook voor toekomstige generaties. Om dit te waarborgen is het **Groenplan Hengelo** en de bijbehorende **hoofdgroenstructuur** opgesteld.

'De hoofdgroenstructuur is de samenhangende structuur die minimaal nodig is voor het beschermen en ontwikkelen van een gezonde groene basis in de stad, ten behoeve van een optimale leefbaarheid nu en in de toekomst. Het belang van de hoofdgroenstructuur is een gemeenschappelijk belang, dat het particulier belang overstijgt. De openbare ruimte is van en voor alle inwoners samen. Daarom zetten wij erop in dat de hoofdgroenstructuur niet versnipperd raakt, maar beheerd en onderhouden wordt met oog voor de functies die het gemeentelijk groen vervult voor wijk en stad als geheel.' (Groenplan Hengelo, 2015)

Om het belang van de hoofdgroenstructuur te waarborgen, wordt het **gemeentelijk openbaar groen in de hoofdgroenstructuur in principe niet gerekend tot het snippergroen**. Dit groen komt als zodanig niet in aanmerking voor verkoop of groenuitgifte. **Uitzonderingen** hierop zijn de *bestaande* contractueel vastgelegde groenuitgiftes en participatieovereenkomsten. Zie hiervoor hoofdstuk 3.2. Tevens wordt een uitzondering gemaakt in situaties waarbij het gemeentelijk openbaar groen uit de hoofdgroenstructuur vóór de peildatum 11 maart 2013 illegaal in gebruik zijn genomen. Zie hiervoor hoofdstuk 4.

Uitgezonderd bijzondere situaties wordt er dus **geen nieuwe groenuitgifte** meer afgesloten in de hoofdgroenstructuur.

3.2 Bestaande groenuitgiftes in de hoofdgroenstructuur

In het verleden is gemeentelijk openbaar groen, dat nu onderdeel uitmaakt van de hoofdgroenstructuur, toch verkocht of in groenuitgifte of participatie² uitgegeven. Met de kennis van nu zouden wij dit gemeentelijk openbaar groen niet verkocht hebben of in groenuitgifte of participatie hebben uitgegeven. Maar omdat het hier gaat om situaties waarbij bewoners de gemeentegrond vaak al jaren in gebruik hebben, kunnen deze **bestaande en contractueel vastgelegde groenuitgifte- en participatieovereenkomsten in de hoofdgroenstructuur worden voortgezet** met een groenuitgifteovereenkomst. Hierbij moet dan wel voldaan worden aan de groenuitgiftevoorwaarden. Ook kunnen de bestaande groenuitgiftes en participaties worden verkocht, als voldaan wordt aan de criteria voor verkoop (zie hoofdstuk 2).

² Naast het onder voorwaarden in gebruik geven van openbaar groen, is in het verleden ook wel gekozen voor een constructie waarbij openbaar groen in beheer gegeven wordt onder de specifieke voorwaarde dat het uitsluitend onderhouden mag worden. Deze vorm wordt participatie genoemd. Bestaande participatieovereenkomsten, die contractueel zijn vastgelegd, worden behandeld als bestaande groenuitgiftes.

4 ILLEGAAL GRONDGEBRUIK

Tijdens onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke groenvakken, wordt regelmatig illegaal grondgebruik opgemerkt. Het gaat dan om stroken *openbaar* groen die zonder toestemming als *particuliere* tuin in gebruik zijn genomen. In dit hoofdstuk wordt beschreven in welke situaties dit illegaal grondgebruik kan worden gelegaliseerd.

Wel of niet illegaal grondgebruik?

Als we in deze nota spreken over illegaal grondgebruik dat gelegaliseerd kan worden middels groenuitgifte of verkoop, dan doelen we hiermee op situaties waarbij de gemeentegrond als onderdeel van de eigen particuliere tuin is inricht en is voorzien van een erfafscheiding, bijvoorbeeld in de vorm van een hekwerk of haag zijn. Als er geen erfafscheiding is geplaatst, dan moeten er verschillende uiterlijke kenmerken zijn waaruit blijkt dat de gemeentegrond onderdeel uitmaakt van de particuliere tuin. Dit kan bijvoorbeeld een gazon zijn met een border van particulier beplanting.

Situaties waarbij alleen beplanting is aangebracht in het gemeentelijk openbaar groen of waarbij losstaande voorwerpen in het gemeentelijk openbaar groen zijn geplaatst (denk hierbij aan compostvaten, vuilcontainers of speeltoestellen), komen niet in aanmerking voor legalisatie middels groenuitgifte of verkoop. Dit geldt ook voor toegangspaden door het gemeentelijk openbaar groen.

4.1 Peildatum 11 maart 2013

Belangrijk hierbij is dat per situatie wordt bekeken **wanneer** het gemeentelijke openbare groen illegaal in gebruik is genomen én of de betreffende gemeentegrond onderdeel uitmaakt van de **hoofdgroenstructuur**. In situaties waarbij het gemeentelijk openbaar groen **vóór de peildatum 11 maart 2013** illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld, krijgen de bewoners de mogelijkheid om deze gemeentegrond in gebruik te houden middels groenuitgifte of te kopen (mits voldaan wordt aan de criteria, zie hoofdstuk 2). Binnen de hoofdgroenstructuur is legalisatie alleen mogelijk middels groenuitgifte (dus geen verkoop, zie verder hoofdstuk 5.2).

De gekozen peildatum is het moment waarop er luchtfoto's zijn gemaakt van Hengelo (Slagboom en Peeters Luchtfotografie) ten tijde van de vaststelling van het Groenplan, de hoofdgroenstructuur en de nota Snippergroen 2013. Met deze vaststelling (april 2013) heeft de gemeenteraad zich, na onder andere twee openbare inloopbijeenkomsten, een hoorzitting en een inspraaktermijn, uitgesproken voor het *algemene* belang van groen in de stad. Vanwege dit besluit, alsmede het feit dat het college dit actief kenbaar heeft gemaakt met gebruik making van de daarbij behorende media, is dit ook voor de inwoners van Hengelo een herkenbaar moment.

Illegale situaties die ná deze periode zijn ontstaan, komen daarom niet in aanmerking voor legalisatie (tenzij het groen voldoet aan de snippergroencriteria, zoals gesteld in hoofdstuk 2.2). De luchtfoto's van 11 maart 2013 geven in veel situaties een duidelijk beeld van het gebruik van de grond om te beoordelen of al dan niet sprake is van illegaal grondgebruik. In situaties waarbij de luchtfoto onvoldoende uitsluitsel biedt, kan ook – aan de hand van oude foto's of door verklaringen van burens of familieleden – beoordeeld worden of het gemeentelijke openbaar groen al vóór 11 maart 2013 illegaal in gebruik is genomen.

Tegen illegale situaties die (opnieuw) zijn ontstaan **ná de peildatum 11 maart 2013** zal handhavend worden opgetreden. Illegaal grondgebruik is en blijft immers ongewenst. In deze situaties wordt het illegaal in gebruik genomen openbaar groen teruggenomen en opnieuw ingericht als openbaar groen. De herstelkosten hiervoor kunnen worden doorberekend aan de overtreder.

4.2 Bouwwerken

Legalisatie van het illegaal gebruik van gemeentelijke openbaar groen (door verkoop of middels groenuitgifte) leidt niet automatisch tot legalisatie van zaken waarvoor een (omgevings)vergunning vereist kan zijn. Denk hierbij aan bouwwerken zoals tuinhuisjes, carports, uitbouwen en schuttingen. Hiervoor gelden nog steeds de regels zoals vastgelegd in onder andere het Bouwbesluit 2012, Welstandseisen, Bouwverordeningen, en het bestemmingsplan. Als legalisatie door vergunningverlening niet mogelijk is, dan moeten de bouwwerken alsnog verwijderd worden. Met betrekking tot de bovengenoemde regelgeving wordt in de verkoopovereenkomst het volgende opgenomen: *'Koper is voornemens het verkochte te gebruiken overeenkomstig de publiekrechtelijke bestemming. Indien de huidige publiekrechtelijke bestemming niet overeenstemt met een bestemming voor wonen, dan zal de gemeente zich inspannen om de huidige bestemming op een nader door de gemeente te bepalen tijdstip te wijzigen in een bestemming voor wonen ten behoeve van een erf en/of tuin, met dien verstande dat het bestemmingsplan geen bebouwingsmogelijkheden zal scheppen, anders dan via de bouwregelgeving gelden of zullen gaan gelden.'*

Tot het bestemmingsplan is herzien, is formeel dan ook de dan geldende bestemming van toepassing.

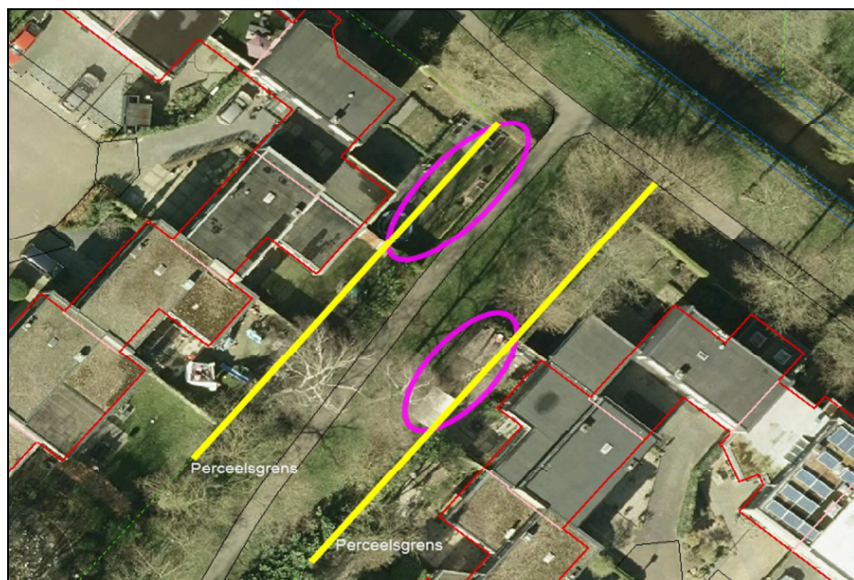

Foto: Voorbeelden illegale bouwwerken op gemeentegrond (Gele lijn is kavelgrens, paars omcirkeld betreft illegaal grondgebruik).

4.3 Uitwegen

Het kan voorkomen dat uitwegconstructies of toegangspaden het in gebruik gegeven snippergroen doorkruisen. Dit wil niet zeggen dat deze dan ook onderdeel uitmaken van de groenuitgifte. Dit kan ook niet, aangezien de regels voor de uitwegen (waaronder toegangspaden) zijn geregeld in de **Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)** en de **Algemene Plaatselijke Verordening (APV)**. Het aanleggen, verbreden of veranderen van uitwegconstructies en toegangspaden is hiermee omgevingsvergunning- of meldingsplichtig. Daarnaast is de gemeente als wegbeheerder ook verantwoordelijk voor de kwaliteit en veiligheid van de openbare weg, waarvan de uitwegconstructies en toegangspaden onderdeel uitmaken. Hiermee heeft de gemeente de verplichting er zorg voor te dragen dat uitwegen herkenbaar en veilig zijn en dat deze deugdelijk worden aangelegd. Om dit te kunnen waarborgen worden uitwegconstructies door de gemeente aangelegd conform de landelijke richtlijnen (CROW publicatie 228). Na de aanleg blijft de gemeente ook verantwoordelijk voor het onderhoud van de uitwegconstructies.

Foutief (met particuliere bestrating) aangelegde uitwegconstructies

Op het moment dat een uitwegconstructie niet goed of met kwalitatief slechte of afwijkende materialen wordt aangelegd, ontstaan er risico's voor de gemeente. De constructie maakt immers onderdeel uit van de openbare weg en ligt tevens op gemeenteground. Om te voorkomen dat de gemeente wordt geconfronteerd met onveilige situaties, aansprakelijkheid voor geleden schade, extra herstelkosten of hoge onderhoudskosten, worden uitwegconstructies met eigen (particuliere) bestrating niet toegestaan. Het is dan ook niet toegestaan om de gemeentelijke uitwegbestrating te vervangen door eigen particuliere bestrating. Aanleg door de gemeente volgens de landelijke richtlijn heeft als extra voordeel dat de beheerder ter plaatse eenvoudig kan zien hoe de eigendomsverhoudingen liggen en daarmee ook zijn verantwoordelijkheden.

Als uitwegconstructies of toegangspaden worden opgemerkt waarvoor geen vergunning is verleend of een melding is gedaan, wordt eerst beoordeeld of hiervoor niet alsnog een omgevingsvergunning verleend kan worden of kan worden volstaan met een melding (legalisatieonderzoek). Hierbij wordt getoetst op de vergunningscriteria zoals aangegeven in de APV. Een omgevingsvergunning voor het maken of veranderen van een uitweg kan worden geweigerd in het belang van *'de bruikbaarheid en het veilig en doelmatig gebruik van de weg en de bescherming van het uiterlijk aanzien van de omgeving en de groenvoorzieningen in de gemeente (artikel 2:12 APV)'*. Een extra toegangspad naar de voordeur zal bijvoorbeeld worden geweigerd (versnippering van het gemeentelijk groen) als de voordeur ook bereikbaar is via een uitwegconstructie.

5 WERKWIJZE VERKOOP SNIPPERGROEN

In 2005 is gestart met de verkoop van groenuitgiftes; in Woolde en in de Hasseler Es is het project 'verkoop snippergroen' opgestart en (deels) uitgevoerd. De aanpak vond buurt voor buurt plaats. Hieronder wordt kort ingegaan op de werkwijze zoals deze tot en met 2012 is uitgevoerd.

5.1 Werkwijze verkoop snippergroen tot 2013

Buurt voor buurt vond een inventarisatie plaats van al het gemeentelijk openbaar groen. Tijdens deze inventarisatie werden de volgende zaken in kaart gebracht;

- de reeds in groenuitgifte gegeven groenstroken (meestal verkoopbaar)
- de niet als groenuitgifte in gebruik gegeven groenstroken maar die wel voldoen aan de criteria van snippergroen (meestal verkoopbaar);
- de illegaal in gebruik genomen groenstroken, die niet voor verkoop of groenuitgifte in aanmerking komen;
- het in participatie uitgegeven gemeentelijk openbaar groen;
- aanwezigheid kabels en leidingen in de ondergrond.

Voor de gemeentelijke openbare groenstroken die voor verkoop in aanmerking kwamen, werden vervolgens individuele verkooptekeningen opgesteld en aanbestedingsbrieven verstuurd. Deze projectmatige werkwijze **per buurt** had een aantal voor- en nadelen.

Voordelen

- Efficiënt; per buurt werd de verkoop, de handhaving, de controle op de groenuitgiftevoorwaarden en de herinrichting van het gemeentelijk groen in een korte periode opgepakt en uitgevoerd.
- Hoge opbrengsten;
- Kosten voor de herinrichting van het gemeentelijk groen worden betaald uit de opbrengsten van verkoop snippergroen.
- Herstelwerkzaamheden voor particulieren bij illegaal grondgebruik werden deels betaald uit de opbrengsten van de verkoop van snippergroen. Dit maatwerk voorkwam vaak kostbare handavingsprocedures en zorgde voor meer begrip en medewerking bij de bewoners.

Nadelen

- Bewoners die graag wilden kopen, moesten wachten tot hun buurt aan de beurt is.
- In een korte periode gebeurt er veel in één buurt. Dit leidde nogal eens tot (politieke) onrust en het stopzetten van het project (en daardoor verminderde inkomsten). Hierbij moet worden opgemerkt groenrenovatieproject 'Groene structuren Hasseler Es', gelijktijdig werd uitgevoerd met de verkoop van snippergroen en de handhaving op illegaal grondgebruik in de Hasseler Es.

5.2 Nieuwe werkwijze

Met name het laatste nadeel heeft ertoe geleid dat er gevraagd is om een herijking van de werkwijze. Sinds 2013 wordt daarom ook geen actieve verkoop van snippergroen meer toegepast. Alle aanvragen voor groenuitgifte of verkoop van snippergroen worden sindsdien individueel beoordeeld (op volgorde van binnengekomen aanvraag). Dit betekent dat de verkoop van snippergroen niet meer wordt geconcentreerd op één wijk of buurt.

De nieuwe werkwijze voor het beoordelen van aanvragen van bewoners om gemeentelijk openbaar groen te mogen kopen of in gebruik te nemen middels groenuitgifte, wordt hieronder beschreven. Ook wordt hierbij beschreven hoe om te gaan met situaties waarbij sprake is van illegaal in gebruik genomen gemeentelijk openbaar groen.

In **specifieke of complexe situaties** kan het college besluiten om **af te wijken** van de werkwijze zoals hieronder beschreven. In die gevallen waar een afwijking van het beleid nodig is, zal het college een separaat besluit nemen.

Complexe situaties

Op een aantal plekken leidt de uitvoering van het beleid tot praktische problemen. Het gaat hier bijvoorbeeld om aaneengesloten groenstroken waarbij gebruik, bereikbaarheid, legaliteit en gebruiksvoorwaarden integraal afgewogen moeten worden. Omdat het hier gaat om **complexe en specifieke situaties**, stellen wij voor om het college hierover separate besluiten te laten nemen, waarbij mogelijk wordt afgeweken van het vastgestelde beleid.

5.2.1 Hoofdgroenstructuur

Bij de beoordeling van de aanvraag wordt eerst gekeken of het gemeentelijk openbaar groen in de **hoofdgroenstructuur** ligt.

- ✚ Groenstroken die in de hoofdgroenstructuur liggen én die als groenuitgifte in gebruik zijn gegeven, komen in principe in aanmerking voor verkoop. Als niet wordt voldaan aan de verkoopcriteria, of als bewoners geen interesse hebben om te kopen, dan blijft de bestaande groenuitgifte van kracht. Voor complexe situaties in de hoofdgroenstructuur (bijvoorbeeld bij de taluds) worden separate besluiten genomen.
- ✚ Groenstroken die in de hoofdgroenstructuur liggen én die niet in gebruik zijn gegeven als groenuitgifte, komen niet in aanmerking voor verkoop of groenuitgifte. Dit betekent dus dat in de hoofdgroenstructuur *geen* nieuwe groenuitgifte mogelijk is. Uitzondering hierop zijn de situaties waarbij het gemeentelijk openbaar groen in de hoofdgroenstructuur, grenzend aan het eigen perceel, **vóór de peildatum 11 maart 2013** illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld. De bewoners die deze gemeentegrond illegaal in gebruik hebben genomen, hebben alleen de mogelijkheid om het gebruik te legaliseren middels groenuitgifte. Verkoop is in deze situaties niet mogelijk. Door legalisatie middels groenuitgifte houden de bewoners het gebruiksgenot van de gemeentegrond. Het beoogde groene karakter van het desbetreffende perceel (en de wijk), als onderdeel van de hoofdgroenstructuur, blijft gewaarborgd door de gestelde voorwaarden in de groenuitgifteovereenkomst. Bij legalisatie zal vooraf gecontroleerd worden of de illegaal in gebruik genomen gemeentegrond voldoet aan de groenuitgiftevoorwaarden (zie hoofdstuk 2.3 en de voorwaarden in bijlage 1).

Als bewoners geen gebruik willen maken van deze mogelijkheid tot legalisatie, dan wordt de grond teruggenomen en opnieuw ingericht als openbaar groen. Dit geldt ook als de bewoner niet wil voldoen aan de groenuitgiftevoorwaarden.

Nieuwe groenuitgiftes in de hoofdgroenstructuur, die na legalisatie van illegaal gebruik van gemeentegrond zijn ontstaan, komen in de toekomst niet in aanmerking voor verkoop.

5.2.2 Overig gemeentelijk groen

Het gemeentelijk openbaar groen dat geen onderdeel uitmaakt van de hoofdgroenstructuur, wordt gerekend tot het **'overig gemeentelijk groen'**. Op het moment dat een bewoner een verzoek doet om een deel van deze grond te kopen of te gebruiken, wordt eerst beoordeeld of er sprake is van 'snippergroen' (zie de criteria in hoofdstuk 2.2).

Snippergroen

- ✚ Als er sprake is van snippergroen dat al in gebruik is gegeven als groenuitgifte, dan komt de groenuitgifte in aanmerking voor verkoop, mits voldaan wordt aan de verkoopcriteria (zie 2.4). Als niet wordt voldaan aan de verkoopcriteria, dan blijft de bestaande groenuitgifte van kracht.
- ✚ Als er geen sprake is van een geregistreerde groenuitgifte, maar de groenstrook voldoet wél aan de criteria 'snippergroen', dan kan deze verkocht worden of als groenuitgifte in gebruik gegeven worden. Verkoop kan alleen mits voldaan wordt aan de verkoopcriteria.
- ✚ Als het gemeentelijk openbaar groen illegaal in gebruik is genomen, en de groenstrook voldoet aan de criteria van snippergroen, dan kan deze alsnog verkocht worden of als groenuitgifte in gebruik worden gegeven. Het gaat hier immers om snippergroen. Wel moet, in het geval van groenuitgifte, worden voldaan aan de groenuitgiftevoorwaarden. En verkoop kan ook hier weer alleen mits voldaan wordt aan de verkoopcriteria.
Als de bewoner geen interesse heeft in groenuitgifte of aankoop, dan wordt de gemeentegrond teruggenomen en opnieuw ingericht als openbaar groen. Dit geldt ook als de bewoner niet wil voldoen aan de groenuitgiftevoorwaarden.

Geen snippergroen

Als het gemeentelijk openbaar groen niet voldoet aan de criteria voor snippergroen, dan is er geen mogelijkheid voor groenuitgifte of verkoop. Deze gemeentegrond blijft dan openbaar groen. Ook hier geldt weer de uitzondering in situaties waarbij het gemeentelijk openbaar groen, grenzend aan het eigen perceel, **vóór de peildatum 11 maart 2013** illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld. De bewoners die deze gemeentegrond illegaal in gebruik hebben genomen, hebben de mogelijkheid om deze gemeentegrond in gebruik te nemen middels groenuitgifte, of (indien mogelijk) te kopen. Bij legalisatie middels groenuitgifte zal vooraf gecontroleerd worden of de illegaal in gebruik genomen gemeentegrond voldoet aan de groenuitgiftevoorwaarden (zie hoofdstuk 2.3 en de voorwaarden in bijlage 1).
Als bewoners geen gebruik willen maken van deze mogelijkheid tot legalisatie, dan wordt de gemeentegrond teruggenomen en opnieuw ingericht als openbaar groen. Dit geldt ook als de bewoner niet wil voldoen aan de groenuitgiftevoorwaarden.

GROENADOPTIE

Naast de mogelijkheid tot gebruik (groenuitgifte) of aankoop, bestaat er sinds het voorjaar van 2012 ook een mogelijkheid om gemeentelijk groen te adopteren. Groenadoptie is uitsluitend bedoeld voor gemeentelijk groen dat *niet* grenst aan een particuliere tuin. Het kan dan gaan om een plantsoen, een haag of een bloembak. Voor de adoptie van een gemeentelijk groenvak zijn tenminste drie huishoudens nodig. Dit maakt het mogelijk om samen te werken, maar ook om elkaar af te wisselen in vakantie of bij ziekte. Door de adoptie van een gemeentelijk groenvak worden inwoners gezamenlijk verantwoordelijk voor het onderhoud. Inwoners sluiten hiervoor een overeenkomst af met de gemeente.

Naast het onderhoud mogen de bewoners het groenvak verder verfraaien, bijvoorbeeld door het aanplanten van zomergoed of vaste planten. Het belangrijkste is dat het stukje adoptiegroen een openbaar karakter (publieke functie) en een groene uitstraling blijft houden. Gemeentelijk groen in de hoofdgroenstructuur komt in principe niet in aanmerking voor groenadoptie. Ten tijde van het schrijven van deze nota (juli 2015), waren er voor 18 locaties contracten voor groenadoptie afgesloten met bewoners. Hiervan zijn er twee inmiddels opgezegd door de bewoners.

5.3 Effecten nieuwe werkwijze

Het stoppen met actief verkopen van snippergroen in combinatie met de hierboven beschreven nieuwe werkwijze, zal naar verwachting leiden tot meer tevredenheid bij bewoners:

- ✓ bewoners die interesse tonen in koop of gebruik van snippergroen, hoeven niet meer te wachten tot de verkoop van snippergroen in een bepaalde wijk is afgerond³.
- ✓ bewoners die de bestaande groenuitgifte kunnen kopen, kunnen er ook voor kiezen om de groenuitgifte zonder kosten voort te zetten.
- ✓ zowel binnen als buiten de hoofdgroenstructuur kunnen bestaande groenuitgiftes worden voortgezet door een nieuwe bewoner (geen uitsterfconstructies).
- ✓ bewoners met een bestaande groenuitgifte in de hoofdgroenstructuur kunnen de grond kopen als wordt voldaan aan de verkoopcriteria.
- ✓ Er ontstaan meer legalisatiemogelijkheden voor bestaande illegaal in gebruik genomen gemeentelijke groenstroken die grenzen aan het eigen perceel en die **vóór de peildatum 11 maart 2013** illegaal in gebruik zijn genomen en die nog niet zijn hersteld:
 - o Buiten de hoofdgroenstructuur krijgen bewoners de mogelijkheid om deze grond in gebruik te nemen middels groenuitgifte, of (indien mogelijk) te kopen.
 - o Binnen de hoofdgroenstructuur hebben de gebruikers alleen de mogelijkheid om het gebruik te legaliseren middels groenuitgifte (dus geen verkoop). Door de groenuitgifte houdt de bewoner het gebruiksgenot van de grond. Door het stellen van voorwaarden in deze overeenkomst, blijft het groene karakter van het betreffende perceel (en de wijk) gewaarborgd.

³ Verzoeken zullen op volgorde van aanvraag worden behandeld. Hiermee zal worden begonnen na afronding van de lopende zaken die nog niet waren afgerond na beëindiging van het stopzetten van het project Verkoop Snippergroen Hasseler Es in 2013.

6 FINANCIËN

6.1 Verkoopprijs

Voor de verkoop van snippergroen in de Hasseler Es, gold een verkoopprijs van 25% van de geldende gemeentelijke vierkante meterprijs van grond voor vrijstaande woningen. Hiermee kwam de prijs op € 67 per vierkante meter (exclusief notariële en kadastrale kosten). Bij aanvaarding binnen vier weken na schriftelijk aanbod van de gemeente werd nog een korting van 10% toegekend, waardoor het bedrag uitkwam op € 60,30/m². Daarmee was de prijs voor een vierkante meter snippergroen in Hengelo goedkoper dan in de meeste andere gemeenten in deze regio (zie onderstaande tabel).

Snippergroen bij gemeenten (<i>gegevens afkomstig van Eiffel, 2013</i>)		
	Gemeente	Prijs per m²
1.	Enschede	€ 130
2.	Hellendoorn	€ 130
3.	Ede	€ 125
4.	Zwolle	€ 90
5.	Arnhem	€ 78,50
6.	Oldenzaal	€ 75
7.	Deventer	€ 75
8.	Zutphen	€ 75
9.	Barneveld	€ 75
10.	Olst-Wijhe	€ 70
11.	Losser	€ 70
12.	Borne	€ 70
13.	Epe	€ 59
14.	Hof van Twente	€ 56
15.	Rijssen-Holten	€ 50
16.	Wierden	€ 50
	Gemiddelde	€ 79,15

Door de projectmatige en effectieve aanpak in de Hasseler Es (buurt voor buurt), konden kosten worden bespaard. Dit gebeurde bijvoorbeeld door alle kabels en leidingen in een buurt in een keer in kaart te brengen.

Omdat de verkoop van snippergroen vanaf 2013 niet meer actief wordt opgepakt, zal elke aanvraag afzonderlijk beoordeeld moeten worden. Voor de kabels en leidingen betekent dit bijvoorbeeld dat bij elke afzonderlijke aanvraag een oriëntatiemelding (KLIC) uitgevoerd moet worden. De kosten bedragen €21,50 per aanvraag.

Gelet op het feit dat Hengelo tot de goedkopere gemeenten behoorde, en gelet op de extra kosten en uren die gemaakt moeten worden door de minder effectieve werkwijze, is de verkoopprijs in 2013 bepaald op €75 per vierkante meter. Dit bedrag zal ook in 2015 gelden en zal daarna jaarlijks geïndexeerd worden op basis van de cijfers van CBS.

6.2 Projecten Verkoop Snippergroen Hasseler Es en Woolde

In dit hoofdstuk wordt kort teruggeblikt op de resultaten van de projecten die zijn uitgevoerd in Woolde en in de Hasseler Es.

6.2.1 Hasseler Es

In de Hasseler Es is in totaal 16.845 m² snippergroen verkocht. De totale opbrengsten bedroegen eind 2012 **€ 994.878**. Hiertegenover staan de totale kosten: **€ 999.720**. De kosten betreffen personele kosten (uren) en het opnieuw inrichten van groenstroken die niet werden verkocht of die terug zijn gekomen na constatering van illegaal grondgebruik (inclusief het uitzetten van de kadastrale grenzen). Voor deze herinrichting hoefden geen andere (reguliere) budgetten worden aangewend.

Daarnaast zijn er op kosten van het project werkzaamheden uitgevoerd voor bewoners (op basis van goodwill en medewerking) om illegaal grondgebruik op een vriendelijke en snelle manier te herstellen. Ook bij illegale situaties waarbij de herstelkosten niet meer te verhalen zijn (overtreder is verhuisd of overleden), is gebruik gemaakt van de financiële opbrengsten van het project om de situatie te herstellen.

6.2.2 Woolde

In totaal is in Woolde 12.646 m² verkocht. De totale opbrengsten bedroegen **€ 614.373**. De totale kosten waren **€ 191.617**. Dit gaf een netto positief resultaat van **€ 422.756**. Hierbij dient te worden opgemerkt dat na Woolde het beleid is aangepast, omdat in Woolde alle groenuitgiftes met kabels en leidingen te koop zijn aangeboden (en vaak ook zijn verkocht). Ook was de doorlooptijd veel korter omdat het project in Woolde, in tegenstelling tot het project in de Hasseler Es, niet tussentijds is stilgelegd en geëvalueerd. Tot slot was er in Woolde nauwelijks sprake van illegaal grondgebruik, waardoor er weinig herstelwerkzaamheden plaats hoefden te vinden.

6.3 Financiële gevolgen nieuwe werkwijze

De nieuwe werkwijze voor de verkoop van snippergroen betekent dat er geen actieve verkoop plaatsvindt in een bepaalde buurt. Daarnaast biedt het nieuwe beleid mogelijkheden om illegaal grondgebruik te verkopen of in gebruik te nemen. Enerzijds leidt dit tot verzoeken van bewoners buiten de Hasseler Es om snippergroen of illegaal grondgebruik aan te kopen of te gebruiken middels groenuitgifte. Anderzijds zijn bewoners minder snel geneigd zijn om snippergroen of illegaal grondgebruik te kopen, omdat de grond ook kosteloos gebruik kan worden middels groenuitgifte.

De verwachting is dan ook niet dat de nieuwe werkwijze zal leiden tot meer opbrengsten door verkoop. Hier staat tegenover dat er minder kosten gemaakt zullen worden:

- ✓ Minder ambtelijke uren doordat verkoop niet meer actief (buurt voor buurt) wordt opgepakt (dit betekent ook dat de beoordeling van verzoeken tot gebruik of aankoop van grond mogelijk langer gaat duren, zie ook voetnoot bij hoofdstuk 5.3).
- ✓ Geen inhuur van derden voor de uitvoering van de projecten verkoop snippergroen;
- ✓ Meer legalisatiemogelijkheden leidt tot minder handhavingstrajecten en minder herinrichtingskosten.

Het is op dit moment moeilijk om een inschatting te maken van de verwachte opbrengsten en de kosten als gevolg van de nieuwe werkwijze. De verwachting is echter wel dat de kosten niet hoger zullen zijn dan de opbrengsten.

Bijlage 1 - Voorwaarden groenuitgifteovereenkomst

Voorwaarden voor het in gebruik geven van onbebouwde grond aan de Adres

1 Bestemming en gebruik

1. De aanleg en/of onderhoud van de in gebruik te geven grond, nader aangeduid op bijbehorende tekening, **Nummer**, berust bij bruiklener.
2. De in gebruik gegeven grond mag uitsluitend worden gebruikt als onbebouwde tuin en/of erf, op een nette en passende wijze en zodanig dat daarvan door derden geen hinder wordt ondervonden.
3. Mede in verband met eventuele aanwezigheid van kabels en leidingen is het bruiklener niet toegestaan graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm beneden maaiveld of ontgrondingen te verrichten, funderingen te leggen, diepwortelende bomen of struiken te planten, elementen- en gesloten verharding aan te leggen of bebouwing in welke vorm dan ook op te richten.
4. Het is bruiklener niet toegestaan om afrasteringen hoger dan 60 en dieper gefundeerd dan 30 centimeter te plaatsen.
5. Het is bruiklener niet toegestaan om op de in gebruik gegeven grond auto's, caravans of andere goederen te stallen of op te slaan.
6. Het is de bruiklener niet toegestaan spijkers in bestaande bomen/houtopstanden te slaan, draden aan deze bomen te bevestigen, te graven bij de wortels van de te handhaven bomen/houtopstanden, deze te beschadigen of zo te handelen dat bomen/houtopstanden nadelige gevolgen hiervan ondervinden.
7. Het is bruiklener niet toegestaan om brandkranen en afsluiterstraatpotten, bijbehorende markeringen, sifons, afblaaspunten, en dergelijke te verwijderen en/of te verplaatsen.

2 Termijn en opzegging

1. Het recht van bruikleen geldt tot wederopzegging.
2. Het recht van bruikleen is, bij een verhuizing van bruiklener of verkoop van het (huis)perceel waarbij de grond in gebruik is, van rechtswege ontbonden.
3. Gemeente en bruiklener zijn bevoegd zonder opgave van reden over te gaan tot opzegging van het recht van bruikleen, met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden.
4. Opzegging dient schriftelijk te geschieden, gericht aan Burgemeester en Wethouders
5. Indien het algemeen belang dit vordert is de gemeente bevoegd om met onmiddellijke ingang de bruikleen op te zeggen.
6. Werkzaamheden op of in de betreffende grond mogen pas worden gestart vanaf veertien dagen na retourzending van de ondertekende voorwaarden.

3 Vergoeding

1. Voor het recht van bruikleen is aan de gemeente geen vergoeding verschuldigd.

4 Risico en schade

1. Alle risico's die uit het recht van bruikleen voortvloeien zijn voor rekening van bruiklener.
2. De gemeente kan niet aansprakelijk worden gesteld voor enige schade aan eigendom of de persoon van bruiklener, noch uit de aard van het gebruik ongeacht de oorzaak, tenzij de wet uitdrukkelijk dwingend anders voorschrijft.

5 Onderhoud en herstel

1. Bruiklener zal de in gebruik gegeven grond in nette staat houden. Hij heeft geen recht op vergoeding van door hem verrichte werkzaamheden.
2. De gemeente kan niet worden verplicht tot het verrichten van onderhouds-, herstel en/of vervangingswerkzaamheden.
3. De bruiklener moet voor zijn rekening zorgdragen voor een goede afwatering en de daarmee verband houdende bestaande voorzieningen in stand houden.

4. Bestaande bomen – aangegeven op bijbehorende tekening, **Nummer**, moeten gehandhaafd blijven en worden door de gemeente onderhouden.

6 Einde van de bruikleen

1. Direct na beëindiging van het recht van bruikleen zal de grond geheel ontruimd van materialen en beplanting en in nette staat aan de gemeente ter beschikking worden gesteld, tenzij in overleg met de gemeente anders wordt bepaald.
2. Mocht de bruiklener in gebreke blijven bij het gestelde in voorgaand lid, dan is de gemeente bevoegd om, na behoorlijke ingebrekestelling, op kosten van de bruiklener ontruiming te laten plaatsvinden.
3. Bij beëindiging van het recht van bruikleen heeft bruiklener geen recht op vergoeding van gemaakte of nog te maken ontruimingskosten of andere kosten, noch op enige vervangende onroerende zaak.

7 Gedoogplicht

1. Bruiklener is verplicht te gedogen dat de gemeente en/of net- en leidingbeheerders altijd vrije toegang hebben tot de in gebruik gegeven grond, zonodig zonder enig vooroverleg.
2. Bruiklener is verplicht te gedogen en niet te belemmeren dat door of vanwege de gemeente en /of net- en leidingbeheerders werkzaamheden worden uitgevoerd zoals het onderhoud van bestaande bomen, het aanleggen, onderhouden, verleggen of verwijderen van kabels, leidingen of openbare voorzieningen.
3. Bruiklener is verplicht dat voorzieningen zoals genoemd in hoofdstuk 1, lid 7, voor de betreffende eigenaar (gemeente, brandweer, net- en leidingbeheerders) zichtbaar blijven en altijd bereikbaar zijn.
4. De bruiklener zal zoveel mogelijk van tevoren schriftelijk worden geïnformeerd over de werkzaamheden.
5. De bruiklener draagt zorg dat geen persoonlijke eigendommen kunnen worden beschadigd en zal deze daarom tijdig verwijderen voor zover dat voor de uitvoering van de werkzaamheden noodzakelijk is.
6. Schade die door de werkzaamheden als hiervoor onder lid 2 bedoeld is toegebracht aan de beplantingen of overige zaken aangebracht door de bruiklener komt voor rekening van de bruiklener. De bruiklener heeft nimmer recht op vergoeding van schade door de gemeente, en/of leiding- en netbeheerders.

8 Informatieplicht

1. Het recht van bruikleen is strikt persoonlijk en gaat niet over op de rechtsopvolgers onder algemene of bijzondere titel van de bruiklener.
2. Bruiklener is verplicht om een opvolgende bewoner in kennis te stellen van de bruikleen.
3. Bruiklener is verplicht om de gemeente (Burgemeester en Wethouders) schriftelijk op de hoogte te stellen van zijn komende verhuizing, zodat de gemeente een beslissing kan nemen over het sluiten van een nieuwe bruikleenovereenkomst met de opvolgende bewoner. De gemeente is echter niet verplicht om met de opvolgende bewoner een bruikleenovereenkomst aan te gaan.
4. Door het enkele feit van niet-nakoming van het bepaalde in de voorgaande leden 2 en 3 wordt de bruikleen van rechtswege ontbonden.
5. De gemeente is niet aansprakelijk voor schade voortvloeiend uit niet-nakoming van het bepaalde in de voorgaande leden 2 en 3 en de ontbinding van de bruikleen.
6. De bruiklener zal alles doen en niets nalaten om te voorkomen dat door zijn handelen of nalaten de gemeente door verjaring de eigendom verliest van de in gebruik gegeven grond. De bruiklener vrijwaart de gemeente uitdrukkelijk tegen verjaring.
7. De verplichtingen als bedoeld in het voorgaande lid gelden eveneens indien de bruikleen door niet-nakoming aan de zijde van bruiklener van rechtswege is ontbonden.

Bijlage 2 – Verkoopovereenkomst (versie 2012)

- - VERKOOPOVEREENKOMST - - -

Kenmerk:

Ondergetekende,

De Gemeente Hengelo, hierbij vertegenwoordigd door het hoofd van de afdeling Grondzaken van de Sector Personeel en Financiën, de heer R.G. Knobben, daartoe gemachtigd op grond van het op 20 december 2011 door het college van burgemeester en wethouders van Hengelo genomen mandaatbesluit, hierna ook te noemen "**verkoper**";

verklaart te hebben verkocht aan de mede-ondergetekende(n):

....., wonendete Hengelo, hierna (ook) te noemen: "**koper**", **verklaart van verkoper te hebben gekocht:**

een strook gemeentegrond zoals aangegeven op de hierbij behorende en als zodanig gewaarmerkte verkooptekening nummer, met een arcering, gelegen nabij, alhier, kadastraal bekend als gemeente Hengelo, sectie resp. nummer, groot m², hierna ook te noemen: "**het verkochte**"

De koopsom bedraagt € k.k. (voor rekening van koper komen overdrachtsbelasting en overdrachtskosten, waaronder te verstaan de notariële kosten, alle kadastrale kosten van aanwijzing, inmeting en registratie koopakte en dergelijke, inclusief daarover verschuldigde omzetbelasting) op basis van het kortingstarief van € 60,30 per m².

De koopovereenkomst is voorts gesloten onder de volgende voorwaarden en bepalingen:

1. PRIJSPEIL, BETALING KOOPPRIJS EN AKTEPASSERING.

1. De passering van de notariële akte van levering met gelijktijdige betaling van de koopsom en het overige verschuldigde vindt plaats binnen 3 maanden na ondertekening door beide partijen van de verkoopovereenkomst.
2. De betaling van de koopsom en het overige verschuldigde vindt plaats via notariskantoor.
3. Verhoging van de koopsom vindt plaats indien de ondertekende verkoopovereenkomst na 4 weken na de stempeldatum van de aanbiedingsbrief door ons is ontvangen. De koopsom wordt daarop door de gemeente met 10% verhoogd naar het door het college vastgestelde tarief voor groenstroken voor 2012 (€ 67,- per m²). Vindt de transactie in 2013 plaats, dan wordt ook de koopsom daarop aangepast. Indien verhoging door genoemde moet plaatsvinden, dan is de nieuwe koopsom: € (ingevuld door Grondzaken).
4. De koper is verplicht het verschuldigde te voldoen vóór het ondertekenen van de akte van levering door creditering van de bankrekening van de notaris, uiterlijk per de dag van het ondertekenen van de akte van levering, per valuta van die dag en met opdracht aan de bankinstelling de creditering vóór het ondertekenen der akte aan de notaris te bevestigen.
5. Verkoper kan wegens bijzondere omstandigheden, op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de koper, uitstel verlenen aan het verlijden van de notariële akte van levering.
6. Verkoper geeft door ondertekening van de verkoopovereenkomst onherroepelijk last en volmacht aan de notaris om voor en namens de gemeente, voor het uitvoeren van deze verkoopovereenkomst mee, te werken aan het verlijden van de notariële akte van levering.
7. Koper geeft door ondertekening van de verkoopovereenkomst onherroepelijk last en volmacht aan de door de gemeente aan te wijzen notaris om voor en namens koper, voor het uitvoeren van deze verkoopovereenkomst, mee te werken aan het verlijden van de notariële akte van levering.

2. OVERIGE VERKOOPVOORWAARDEN.

1. Het verkochte wordt juridisch overgedragen vrij van hypothecaire inschrijvingen en beslagen, heersende en dienende erfdienstbaarheden, kettingbedingen en kwalitatieve verplichtingen met uitzondering van die lasten of beperkingen welke in deze overeenkomst door de koper zijn aanvaard.
2. De feitelijke levering van het verkochte zal geschieden bij de ondertekening van de notariële akte van levering.
3. De feitelijke levering zal geschieden vrij van huur en andere gebruiksrechten van derden, met uitzondering van die gebruiksrechten welke in deze overeenkomst door de koper zijn aanvaard.
4. De koper heeft het recht het verkochte vóór de feitelijke levering te inspecteren.
5. Koper is voornemens het verkochte te gebruiken overeenkomstig de publiekrechtelijke bestemming. Indien de huidige publiekrechtelijke bestemming niet overeenstemt met een bestemming voor wonen, dan zal de gemeente zich inspannen om de huidige bestemming op een nader door de gemeente te bepalen tijdstip te wijzigen in een bestemming voor wonen ten behoeve van een erf en/of tuin, met dien verstande dat het bestemmingsplan geen bebouwingsmogelijkheden zal scheppen, anders dan via de bouwregelgeving gelden of zullen gaan gelden.
6. Alle zakelijke lasten en belastingen welke vanwege het verkochte worden geheven, komen met ingang van de datum van akte passering voor rekening van de koper.
7. De in het voorgaande lid 6 bedoelde zakelijke lasten en belastingen worden op moment van akte passering naar evenredigheid in de tijd verrekend.
8. Verschil tussen de werkelijke grootte en de grootte zoals die in de overeenkomst is opgenomen kan geen aanleiding geven tot verrekening, tenzij het verschil groter is dan tien procent van de opgegeven maat én een afwijking van meer dan 7,5 m² blijkt te bestaan, in welk geval verrekend wordt naar de koopprijs per m².
9. Het verkochte wordt overgedragen met alle gebreken en hoedanigheden van hetzelfde en in de toestand waarin het zich nu bevindt, welke koper geacht wordt te kennen en die tot zijn voordeel of last komen.
10. Verkoper heeft, gezien het voorafgaande gebruik van het verkochte, voor zover dat aan haar bekend is, geen redenen om aan te nemen dat er zich in het verkochte stoffen bevinden, die naar de huidige maatstaven niet aanvaardbaar zijn voor het beoogde gebruik van het verkochte overeenkomstig als hiervoor bedoeld in lid 5.
11. Koper kan desgewenst omtrent de aanwezigheid van voor het milieu of volksgezondheid gevaarlijke of niet aanvaardbare stoffen in het verkochte, voor eigen rekening een bodemonderzoek laten verrichten.
12. Voor zover uit het rapport van een door koper in te stellen bodemonderzoek blijkt van voor het milieu of de volksgezondheid gevaarlijke of niet aanvaardbare stoffen die naar de huidige maatstaven niet aanvaardbaar zijn voor het beoogde gebruik als hiervoor bedoeld in lid 5 heeft koper het recht tot uiterlijk de juridische levering van het verkochte deze koopovereenkomst te ontbinden en de grond ter vrije beschikking van verkoper te stellen. De ontbinding wordt ingeroepen door middel van een aangetekende brief met bericht van ontvangst van koper aan verkoper.
13. Indien door de koper geen beroep is gedaan op de ontbindende voorwaarde als hiervoor bedoeld in lid 12 wordt elke aansprakelijkheid van de verkoper jegens de koper voor bodem en / of grondwaterverontreiniging uitgesloten.
14. Na de datum van juridische levering van het verkochte zullen de grenzen door het Kadaster eerst worden aangewezen, zonodig in aanwezigheid van de afdeling beleidsonderzoek en GEO Informatie van de gemeente Hengelo en vervolgens worden ingemeten.
15. Indien in de koopovereenkomst meer dan één natuurlijke of rechtspersoon als koper optreedt, zijn deze personen ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van de verplichtingen die uit de koopovereenkomst voortvloeien.
16. Indien voor de datum van juridische overdracht surseance van betaling, faillissement of gerechtelijke schuldsanering van de koper is aangevraagd of ingeval van verlies van de rechtspersoonlijkheid, feitelijke liquidatie of ontbinding van de vennootschap alsmede wanneer er voor de datum van ondertekening van de notariële akte executoriaal beslag op

- zijn roerende en onroerende zaken wordt gelegd, is de verkoper bevoegd de overeenkomst te ontbinden, zonder dat enige ingebrekestelling of rechterlijke tussenkomst zal zijn vereist.
17. De koper is verplicht te gedogen dat zich voorzieningen voor openbare doeleinden (waaronder kabels en leidingen) bevinden op, in, aan of boven het verkochte, waaronder uitritten. De APV is en blijft van toepassing op eventuele uitritconstructies.
 18. De hierboven omschreven gedoogplicht omvat mede de verplichting van de koper om de door verkoper aangewezen of aan te wijzen personen, bedrijven en instellingen toe te staan de voorzieningen te (doen) inspecteren, onderhouden, herstellen, uit te breiden, vervangen en op te nemen en om tot deze doeleinden aan te wijzen derden toegang te verlenen tot het verkochte, met de nodige materialen en werktuigen, zulks op een in redelijk overleg met de koper te bepalen wijze. De werkzaamheden zullen zodanig plaats vinden, dat het gebruik van het verkochte niet méér wordt belemmerd dan redelijkerwijs voor de aanleg en instandhouding van het werk nodig is. Eventuele schade, door bedoelde werkzaamheden aan het verkochte veroorzaakt, komt niet voor vergoeding door verkoper (of het bedrijf dat de betreffende werkzaamheden verricht) in aanmerking.
 19. De koper is verplicht zich te onthouden van enig handelen waardoor het deugdelijk functioneren van vorenbedoelde voorzieningen kan worden belet of belemmerd dan wel de voorzieningen kunnen worden beschadigd. Meer in het bijzonder zal de koper zich in dit verband onthouden van het aanbrengen van opstallen, zoals gebouwen, werken, waaronder mede begrepen het aanbrengen van gesloten verhardingen, van het wijzigen van het bodemniveau, van het inrichten van opslagplaatsen, van het planten van diepwortelende bomen, struiken en overige beplantingen, van het opslaan van goederen en van het in de grond drijven van voorwerpen, het vorenstaande binnen een afstand van één meter ter weerszijden van het tracé van kabels en leidingen. De koper is aansprakelijk voor alle schade welke door zijn toedoen aan vorenbedoelde voorzieningen wordt veroorzaakt.
 20. De koper is verplicht, voor zover dit in redelijkheid van hem kan worden verlangd, op zijn kosten die maatregelen te nemen ter voorkoming van schade aan de aanwezige zaken als omschreven in artikel 18 van dit hoofdstuk.
 21. Bij niet nakoming van het hiervoor in lid 18, 19 en 20 bepaalde, verbeurt de koper ten bate van verkoper een boete van vijfhonderd euro (500,00) voor elke dag, dat het aanbrengen, onderhouden of andere verrichtingen worden verhinderd of niet toegestaan wordt.
 22. De koper is, indien verkoper dit wenst, verplicht het verkochte behoorlijk af te scheiden en afgescheiden te houden. De kosten voor een eventueel, overeenkomstig de voorschriften in het geldende bestemmingsplan, op te richten erfafscheiding komen voor rekening koper.
 23. Koper is verplicht houtopstanden te dulden die zich binnen twee meter uit de grens van het verkochte bevinden.

3. BEDING MET KWALITATIEVE WERKING (ARTIKEL 6: 252 BURGERLIJK WETBOEK).

De hiervoor in artikel 2 in de leden 18 tot en met 21 omschreven verplichtingen van de koper zullen - als kwalitatieve verplichtingen in de zin van artikel 6: 252 Burgerlijk Wetboek - overgaan op al degenen die het verkochte of een gedeelte daarvan zullen verkrijgen, hetzij onder algemene titel, hetzij onder bijzondere titel. Degenen die van de rechthebbende een recht tot gebruik van het verkochte zullen verkrijgen zijn eveneens aan voormelde verplichtingen gebonden.

4. VERVALLEN GEBRUIKERSOVEREENKOMST.

1. De eventueel bestaande gebruikersovereenkomst met koper voor het betreffende perceel komt op het tijdstip van passering van de akte te vervallen.
2. Koper verklaart tevens op eerste schriftelijke aanzegging van de gemeente de grond te ontruimen voor het deel dat niet in deze verkoop is vervat, echter nog wel bij koper in gebruik is.
3. Bij niet nakoming van het hiervoor in artikel 4, lid 2 bepaalde, verbeurt de koper ten bate van verkoper een boete van vijfhonderd euro (500,00) voor elke dag, dat koper de bedoelde strook grond niet heeft ontruimd.

ONDERTEKENING

door koper, d.d..... te Hengelo (ov)

.....
(koper)

.....
(medekoper)

door verkoper, d.d..... te Hengelo (ov)

ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, voor deze
hoofd van de afdeling Grondzaken, sector Personeel en Financiën

MACHTIGINGSFORMULIERAANKOOPGROENSTROOK

Koper, Voornamen :
Achternaam :
Geboren te : op
Adres :
.....
Burgerlijke staat :
Telefoon :
e-mail :

(mede)koper, Voornamen :
Achternaam :
Geboren te : op
Adres :
.....
Burgerlijke staat :

VERKLA(A)R(T)(EN):

O Graag wil ik de akte laten passeren bij notariskantoor

.....

O Bij deze volmacht te verlenen aan een door de gemeente Hengelo te selecteren
notariskantoor..... (in te vullen door gemeente Hengelo), danwel aan
alle medewerkers die aldaar werkzaam zijn, zowel aan ieder van hen afzonderlijk als
gezamenlijk,

speciaal om voor en namens ondergetekende(n) aan te kopen en in eigendom aan te nemen:

- het groenperceel nabij

- zulks voor een prijs van €

- bekend bij partijen onder kenmerknummer,

waarbij alle kosten van overdracht en levering voor rekening van koper komen en voorts onder al zodanige bedingen en voorwaarden als met de verkoper zal worden overeengekomen; de koopsom tegen kwijting te betalen, huren en lasten te verrekenen, de ter voorschreven zake nodige akten en stukken te doen opmaken, te verlijden en te tekenen, woonplaats te kiezen en verder al datgene meer te doen, wat de gevolmachtigde raadzaam zal oordelen, één en ander met de macht van substitutie, welke substitutie ook verleend kan worden in alle andere gevallen dan die, genoemd in artikel 3:64 van het Burgerlijk Wetboek.

ONDERTEKENING

Getekend door (hoofd)koper d.d.

.....
(koper)

Groenplan Hengelo

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1. Waarom een Groenplan?	
1.2. Waarom is groen belangrijk voor de mens?	5
1.3. Wat is het Groenplan?	
2. Oorsprong van het groen in Hengelo	6
2.1. Stuwwallen, dekzand en beken	
2.2. Invloed van de mens	
2.3. Kampen	
2.4. Essen	
2.5. Heide, plaggen en hoge akkers	7
2.6. Marken	
2.7. Beekdalen	
2.8. Veldontginnings- en medenlandschap	
2.9. Industrialisatie	8
2.10. Het omleiden van de beken	
2.11. Hengelo breidt zich uit	9
2.12. Cultuurhistorische waarde voor hoofdgroenstructuur	
3. Visie	10
3.1. Wonen en werken in verbinding met groen	
3.2. Structuurvisie Hengelo 2030	11
3.3. Groen, water en duurzaamheid	
4. Doelstelling	12
4.1. Wat is daarvoor nodig?	
5. Hoofdgroenstructuur	12
5.1. Ecologische structuur	
5.2. Ruimtelijke structuur	13
5.3. Hoofdgroenstructuur: gemeenschappelijk belang is leidend	
5.4. De kaarten	14
6. Over grenzen kijken	15
6.1. Perspectief in ruimte	
6.2. Perspectief in tijd	
7. Realisatie hoofdgroenstructuur in de praktijk	16
7.1. Inrichting	
7.2. Beheer en onderhoud	

8. Relatie met bestemmingsplan	19
9. Het groen buiten de hoofdstructuur	19
10. Snippergroen	20
11. Groentema's	20
11.1. Groen en wonen	
11.2. Groen en voedsel	21
11.3. Groen en recreatie	
11.4. Groen en ontmoeting	22
11.5. Groen en stad	
11.6. Groen en landschap	
12. Communicatie en participatie	23
12.1. Verantwoordelijkheid en eigen kracht	
12.2. Bewustwording	
12.3. Inspireren, verleiden en stimuleren	
12.4. Samenwerking en interactie	
13. Geraadpleegde bronnen	25
 BIJLAGEN	
Kaart hoofdgroenstructuur	
Detailkaart hoofdgroenstructuur	
Deelkaarten wijkniveau	

1. Inleiding

Hengelo is een groene stad en wil die kwaliteit versterken. Groen is gezond en van wezenlijk belang voor gevoelens van comfort en veiligheid van mensen. Uit onderzoek blijkt dat stadsbewoners grote waarde hechten aan groen rond hun huis of bedrijf. Er is steeds meer behoefte aan groene ontspanningsmogelijkheden dicht bij huis.

1.1. Waarom een groenplan?

In de Beleidsbegroting 2013-2016 staat de opgave benoemd om 'te komen tot een nieuw strategisch en integraal groenplan dat bijdraagt aan biologische verscheidenheid in de stad, een gezonde leefomgeving met zo volledig mogelijke ecologische systemen, het welzijn van de burgers in de stad, betrokkenheid van de burgers bij hun directe omgeving, en het attractiever en vitaal maken van het stedelijke gebied'. Het Groenplan wordt opgesteld vanuit de behoefte om alles wat op groengebied gebeurt in Hengelo te verbinden en, meer dan nu het geval is, een herkenbare plek te geven in het gemeentelijk beleid.

In diverse notities staat al beleid rondom groen beschreven, of wordt ernaar verwezen hoe het groen in Hengelo eruit zou moeten zien. Denk aan het Gemeentelijk Groenplan (GGP, 2004), het Bomenbeheerplan en de Bomenverordening. Ook in de Structuurvisie Hengelo 2030 en de Duurzaamheidsagenda zijn hoofdstukken gewijd aan het groen. Het Groenplan heeft tot doel de verschillende invalshoeken te integreren tot één consistente visie, van waaruit afgewogen keuzes gemaakt kunnen worden over het groen.

Deze keuzes worden o.a. gemaakt in het licht van de actuele bezuinigingen. De tijd van bezuiniging is een tijd van bezinning, die niet per definitie beperkingen biedt, maar ook kansen om nieuwe keuzes te maken in het groen. Meer inzetten op ecologie betekent meer inzetten op cyclische systemen en zelfregulering van de natuur. Op den duur betekent dat minder ingrepen en dus minder kosten.

Helemaal niet ingrijpen (lees: beheren) is in de stedelijke omgeving geen optie. De stad kan worden gezien als een ecosysteem*) met de mens als dominante soort. Voor een natuurlijk systeem dat zichzelf volledig in stand houdt is veel meer oppervlakte nodig dan de stad met al haar gebouwen, wegen en pleinen biedt. Een volledig natuurlijk evenwicht is in de stedelijke omgeving niet haalbaar. Groenbeheer blijft nodig. Maar dit beheer kan zodanig gevoerd worden dat minimaal ingrijpen nodig is om op de oppervlakte die wel beschikbaar is, optimale zelfregulering van de natuur mogelijk te maken.

Het groen in de stad is belangrijk voor gezondheid, ecologie, ruimtelijke vormgeving, beleving, ontspanning en ontmoeting. De ruggengraat van het groen in de stad wordt gevormd door de hoofdgroenstructuur. De invulling van de hoofdgroenstructuur is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de verschillende groene disciplines binnen de gemeentelijke organisatie, en is besproken met de externe groene partners (KNNV, NMR, IVN).

Het algemeen belang is leidend. Vaak staat de uitvoering van het beleid onder druk van individuele dossiers, die onderwerp worden van politieke discussie. Het Groenplan beoogt kaders te scheppen voor het gedeelde groene belang in de samenleving.

*) Ecosysteem = het geheel van alle planten en dieren in een bepaald gebied, in onderlinge afhankelijkheid en in wisselwerking met de leefomgeving.

1.2. Waarom is groen belangrijk voor de mens?

Groen is een basisvoorwaarde voor de leefbaarheid van de stad en de gezondheid van haar inwoners.

- Groen in de wijk zorgt voor sfeer, beleving van de seizoenen en overzicht.
- Groen in de woon- en werkomgeving brengt rust en biedt mogelijkheden voor passieve en actieve ontspanning.
- Groene ontmoetingsplekken dragen bij tot het leggen van contacten buitenshuis.
- Groen draagt bij aan de veiligheid in de stad. Groen geeft een gevoel van geborgenheid en welbevinden. Uit onderzoek blijkt dat een te stenige omgeving eerder leidt tot verveling, onrust, baldadigheid en vandalisme.
- In een natuurlijke omgeving komen kinderen en jongeren spelenderwijs in aanraking met de natuur en kunnen zij op een positieve manier hun energie kwijt.
- De bladeren van bomen en struiken leveren zuurstof en nemen CO₂ op.
- Groen is nodig voor een prettig microklimaat in de stad. Groen absorbeert stof, dempt geluid en remt de wind. In warme perioden geeft groen schaduw en verkoeling.
- Groen versterkt de kenmerken van stad en omgeving.
- Groen zorgt voor een evenwichtige waterkringloop.
- De waarde van onroerend goed in een groene omgeving is aanzienlijk hoger dan in een stenige omgeving.

Mensen die in het groen wonen zijn gezonder en minder gestrest

Bron: Vitamine G

Onder een boom is het op een warme dag 10 tot 15 graden koeler

Bron: TreesforGrannies

Een groene omgeving is 15% waardeverhogend voor onroerend goed

Bron: WUR

1.3. Wat is het Groenplan?

Het Groenplan is een integrale benadering van het groen in Hengelo in relatie tot water, duurzaamheid en ecologie, met strategische afwegingen op het gebied van beheerbaarheid en investeringen.

Het Groenplan bevat een visie op het groen in Hengelo in relatie tot de omgeving. Doelstelling is het beschermen en versterken van de gezonde groene basis in de stad, ten behoeve van een optimale leefbaarheid nu én in de toekomst.

Het Groenplan biedt uitgangspunten voor inrichting, beheer en uitvoering, zowel intern als extern. Het Groenplan geeft herkenbare kaders voor de bewoners van de stad. Het plan biedt ook handvatten voor eventuele keuzes die in het kader van bezuinigingen gemaakt kunnen worden.

Bij het Groenplan behoort de kaart met de hoofdgroenstructuur. Het Groenplan beschrijft echter meer dan de hoofdgroenstructuur: het geeft een visie op al het groen in de stad en uitgangspunten hoe daarmee om te gaan.

Het groenbeleid wordt nader uitgewerkt in thema's en een uitvoeringsprogramma.

2. Oorsprong van het groen in Hengelo

Onze natuurlijke omgeving is in de loop van eeuwen door de mens ontgonnen en in cultuur gebracht. Landschappen, steden en dorpen hebben door ontstaanswijze en gebruiksgeschiedenis hun eigen karakteristieken. De oorspronkelijke natuurlijke basis klinkt hierin nog altijd door. Zo ook in Hengelo.

2.1. Stuwwallen, dekzand en beken

Het basispatroon van natuur en landschap wordt bepaald door de onderliggende structuur, die is gevormd door de krachten van ijs, water en wind. In de voorlaatste ijstijd heeft het landijs rond Hengelo zandwallen opgestuwd, de zogenoemde stuwwallen.

Hengelo is ontstaan op het punt waar de Berflobeek, de Elsbeek en de Drienerbeek samenkomen, in een kom tussen de stuwwallen. Deze kom wordt het Bekken van Hengelo genoemd. Water stroomt van hoog naar laag, zowel ondergronds als bovengronds. Vanaf de oostelijk gelegen stuwwal van Oldenzaal en Enschede stroomt het water Hengelo binnen, vervolgt zijn weg door de stad, en wordt dan vóór de stuwwal van Borne en Delden naar het noorden afgebogen. Ten oosten van Hengelo ligt, evenwijdig aan de stuwwal, een dekzandgordel. Dekzand is zand dat door de wind is aangevoerd tijdens de laatste ijstijden en het landschap met een (vaak metersdikke) laag bedekt. In het noorden liggen losse dekzandruggen.

2.2. Invloed van de mens

Naast ijs, water en wind heeft het bodemgebruik door de mens zijn stempel op de landschappelijke verschijning gedrukt. Vanaf de middeleeuwen werden gebieden ontgonnen voor de landbouw, zowel akkerbouw als veeteelt, en ontstonden de agrarische landschappen.

Op de grens van hoge dekzandruggen en lage beekdalen zijn boerenhoeven gebouwd. Op de hoge gronden liggen van oorsprong de akkers (essen). In de lage, natte beekdalen liggen de weide- en hooilanden. Rondom de dorpen lagen de 'woeste gronden', de onontgonnen heide.

2.3. Kampen

Het kampenlandschap is het oudste in cultuur gebrachte landschapstype, ontstaan in de vroege middeleeuwen. Het type komt voor rond Woolde, Driene, Oele (en het gebied noordwestelijk daarvan) en ten zuiden en westen van Beckum.

Karakteristiek voor het kampenlandschap zijn de kleinschalige ontginningen. De boeren hadden meestal een eigen gemengd bedrijf, een combinatie van akkerbouw en veeteelt. Ieder kamp bestond uit één of meerdere graanakkers op de hoger gelegen dekzandrug, grasland langs de beekjes tussen de ruggen en het boerenerf ertussenin, op de flanken van de rug. Om de gewassen te beschermen tegen wild en wind, werden ze omgeven met houtwallen en houtsingels. Deze houtwallen, heggen en beplantingen waren belangrijke leefplaatsen voor insecten, zangvogels en kleine zoogdieren.

2.4. Essen

Naast de kleinschalige kampen ontstonden er ook grotere open essen. Essen zijn akkerbouwcomplexen, gelegen op de flanken van de stuwwallen. Waar de kampen meestal beschouwd kunnen worden als eenmans-essen, zijn de essen aaneengesloten graanakkers van meerdere boeren. Namen als Woolder Es, Hengelose Es en Berflo Es verwijzen naar dit landschapstype. Het landschapsbeeld was ook hier kleinschalig: laanbeplanting, houtwallen, hagen en kleine reliëfrijke kavels.

2.5. Heide, plaggen en hoge akkers

Op de heide rond de dorpen, de zogenoemde 'woeste gronden', graasden kudden schapen. 's Avonds werden deze naar de stal gebracht, waar ze op een mengsel van heideplaggen en stro stonden. Het mengsel van mest, plaggen en stro uit deze stallen (de zogenoemde 'potstalmest') werd op de akkers (de essen) gebracht, om de grond vruchtbaarder te maken. Deze vorm van bemesting heeft er in enkele honderden jaren voor gezorgd dat de akkers geleidelijk aan hoger en boller kwamen te liggen, ongeveer een centimeter per jaar, tot wel twee meter hoogteverschil met de omgeving. De hoge essen zijn hier en daar nog goed zichtbaar in het landschap.

2.6. Marken

Vanaf de 11^e eeuw breidden de akkers zich uit en ontstond schaarste aan landbouwgrond. Er werden zogenoemde marken opgericht om de gebruiksrechten van grond te verdelen. Een marke is een vereniging van boeren, waarbinnen het gebruik van de collectieve gronden werd geregeld. Ook het gebied zelf werd marke genoemd (marke = scheiding, grens of de markering daarvan.) De boeren kregen zogenoemde 'waardelen', afhankelijk van hun grondbezit. In Hengelo kennen we de marken Woolde, Groot Driene, Klein Driene, Beckum, Tweekelo en Hasselo.

2.7. Beekdalen

De beekdalen zijn van oorsprong drassig en overstroomden geregeld. Deze lager gelegen, natte gebieden waren in gebruik als grasland voor het vee. Houtsingels op de perceelsgrenzen moesten het vee binnen, en het wild buiten houden. Bebouwing ontbrak in deze natte gebieden. In de loop van de tijd is het karakteristieke gesloten landschap steeds meer een open beekdallandschap geworden, met uitzondering van het redelijk dicht beplante gebied westelijk van Woolde. De verbindingswegen tussen de boerderijen werden zo hoog mogelijk op de rand van het beekdal aangelegd. Zij hebben vaak een bochtig verloop. Door de verhoogde ligging en de voornamelijk uit eiken bestaande beplanting waren ze markant in het landschap.

2.8. Veldontginnings- en medenlandschap

De veldontginnings- en medenlandschap zijn van relatief jonge leeftijd. Met de komst van kunstmest raakte de potstalbemesting (met heideplaggen en schapenmest) in onbruik en vanaf 1800 richtte de ontginning zich op de heidevelden. De naam 'veld' verwijst naar het oorspronkelijke heidelandschap. Aanvankelijk werden er ook bossen aangeplant voor onder andere de scheeps- en de mijnbouw, met name op landgoederen als Twickel. Daarnaast werden op grote schaal akkers ('velden') aangelegd met lange, rechte ontginningswegen en verspreide bebouwing. Veldontginningslandschappen strekken zich tussen de kampen- en essenlandschappen rond heel Hengelo uit. Ze zijn terug te vinden in namen als Leutinkveld, het Slagsveld, Tweekelveld, Sluitersveld en Beundersveld. Tussen bossen en akkers bleven restanten heideveld over. Dit is bijvoorbeeld te zien rond Oele en Beckum, en in het gebied Driene.

Mede betekent weide- of hooiland. In een aantal gebieden wisselen veldontginnings- en medenlandschap elkaar op relatief korte afstand af. Zo'n gemengd landschap ligt ten noorden van de wijk Vossenbelt. In terreinnamen als Broekmeden/Binnenveld of Deurningerveld/Schalmeden/Dalmeden zijn deze begrippen terug te vinden. Soms worden meden ook wel als 'mors' aangeduid. Het veldontginnings- en medenlandschap bestaat tegenwoordig vrijwel geheel uit weidegrond. De inrichting is rationeel, open en met rechte lijnen van wegen en waterlopen. Transparante lijnelementen zoals ijle kavel- en wegbeplanting versterken dit karakter.

2.9. Industrialisatie

Vanaf de negentiende eeuw kwam de industrialisatie op gang. Aanvankelijk alleen de textielindustrie, later ook de elektrotechniek en metaalindustrie. Spoorlijnen en handelswegen werden aangelegd, arbeiderswoningen werden gebouwd, het Twentekanaal werd gegraven.

Er ontstonden plassen door kleiwinning, tegenwoordig bekend als de kleigaten. De klei werd verwerkt in de steenfabrieken. Tichel betekent gebakken steen, tegel of dakpan. In de tegenwoordige wijk Slangenbeek liggen de zogenoemde kleigaten van Rientjes. De naam is ontleend aan de voormalige steenfabriek van Rientjes aan de Castorweg. In vroeger tijden liep hier een spoorlijntje, om de klei te vervoeren naar de steenbakkerij. Dit spoorlijntje verbond ook de kleigaten die nu bekend zijn als het Weusthagbad en het Castorbad. De Tichelwerkvijver is eveneens ontstaan door kleiwinning.

In de tweede helft van de vorige eeuw werd de snelweg A1 doorgetrokken door Hengelo richting Duitsland. De A1 is een belangrijke oost-westverbinding door Nederland. Hij loopt dwars door Hengelo en is daarmee een barrière voor groene verbindingen noord-zuid, en anderzijds zelf een aanknopingspunt voor verbinding oost-west. De A35 loopt langs de west- en zuidkant van Hengelo en scheidt Oele en Beckum van de stad.

Al deze ontwikkelingen hebben vergaande invloed gehad op de inrichting van Hengelo.

2.10. Het omleiden van de beken

In de loop van de negentiende eeuw verloren de stadsbeken door allerlei oorzaken hun watervoerende functie. Er werden omleidingskanalen gegraven; in het oosten de Koppelleiding, in het zuiden de Omloopleiding, waardoor vers water uit het buitengebied het hart van de stad niet meer kon bereiken. Het stromende water kwam stil te staan. Op veel plaatsen verzandden de waterlopen onder bebouwing en verharding, en waar zij nog zichtbaar waren raakten ze vervuild.

Sinds eind vorige eeuw mag het water weer tot leven komen in stad. De Hengelose beken vervullen een historische, ecologische en recreatieve functie. De gemeente is daarom gestart met een samenhangend geheel van beekherstelprojecten. Ook het belang van het langer vasthouden van water wordt onderkend. In het Hengel'eau Waterplan wordt dit uitgebreid beschreven.

2.11. Retentiebekkens

Het waterschap Regge en Dinkel heeft aan de westelijke stadsrand overstromingsgebieden gecreëerd om regen- en oppervlaktewater uit Hengelo en de verre omgeving te kunnen bergen. De waterafvoer wordt met stuwen gereguleerd. Het water kan worden vastgehouden en daarna geleidelijk en gecontroleerd worden afgevoerd. Hierdoor wordt verdroging in natuur- en landbouwgebieden tegengegaan. De ontstane vijvers worden retentiebekkens genoemd. In het noordwesten ligt het overstromingsgebied Woolde; meer zuidelijk ligt het waterpark Genseler. Het overstromingsgebied Woolde is gecreëerd voor noodsituaties die zich volgens de ramingen eens in de 25 à 50 jaar voordoen. Er is genoeg ruimte om 200.000 kubieke meter water te bergen. Het Woolde heeft een dubbele functie: waterberging en natuur. Het waterpark Genseler bestaat uit vijvers, plantsoenen en drie kilometer wandel-fietspad. Samen kunnen de vijvers 150.000 kubieke meter water bergen, dat vanuit het zuiden wordt aangevoerd via de Woolderbinnenbeek. Na de vijvers gaat de beek verder over het terrein van het landgoed Twickel, richting overstromingsgebied Woolde. Net als het Woolde heeft ook het waterpark Genseler een dubbele functie, in dit geval waterberging en recreatie.

2.11. Hengelo breidt zich uit

In de loop van de tijd is Hengelo geleidelijk uitgebreid met nieuwe wijken en bedrijventerreinen. Deze hebben hun eigen karakteristieken, passend in de tijd waarin ze zijn aangelegd. Dat geldt ook voor de groenaanleg in die wijken en gebieden.

2.12. Cultuurhistorische waarde voor hoofdgroenstructuur

Veel van de authentieke landschapskenmerken zijn in de naoorlogse jaren verdwenen. Toch zijn sporen van de ontstaansgeschiedenis nog herkenbaar, zowel in het buitengebied als in de stad.

Deze kenmerken van dorp en landschap zijn belangrijk om te behouden en (opnieuw) naar waarde te schatten, niet alleen voor de karakteristieken van de streek en van Hengelo, maar ook voor de planten en dieren die hier leven. Waar mogelijk zijn de landschappelijk waardevolle patronen en elementen opgenomen in de hoofdgroenstructuur. De stadsbeken vormen goede aanknopingspunten.

Landschapselementen als bosjes en hakhoutwallen worden gekoesterd. De patronen van wegen, spoorlijnen en waterlopen kunnen met groen worden versterkt.

3. Visie

Hengelo wil een aangename groene verblijfplaats zijn én gezonde groene verbindingen hebben met de omgeving.

3.1. Wonen en werken in verbinding met groen

Hengelo neemt in de regio de positie in van een plek waar het goed vertoeven is, een thuisplaats; en tegelijkertijd plaats van vertrek en terugkomst. Knooppunt waar snelwegen en spoorlijnen samenkomen, gelegen aan het kanaal, verbinding tussen binnen- en buitenland. Hengelo spreekt haar ambitie uit om een stad te zijn waar je kunt wonen en werken in verbinding met groen.

Groen gaat over het levende systeem in de stad, in wisselwerking met de omgeving. Het groen kan niet los worden gezien van de samenhang met het grotere geheel. Van dichtbij naar ver weg en van ver weg naar dichtbij. Van 'micro' naar 'macro' en andersom. Het groen van Hengelo heeft zijn eigen kracht en karakter en is onlosmakelijk verbonden met het groen daarbuiten.

Groen is meer dan een kleur: groen is leven. Hengelo wil af van het idee dat groen een decor is, een aankleding. Groen is een voorwaarde voor de leefbaarheid van de stad en de gezondheid van haar inwoners.

Groen heeft een directe relatie met duurzaamheid. Het groen is immers de basis voor alle leefsysteem in de stad, waarvan de mens onlosmakelijk onderdeel is. Dit besef is nodig om van Hengelo niet alleen een groene, maar ook een toekomstbestendige stad te maken.

Slangenbeek

Hengelo heeft al veel waardevolle groene gebieden. Die willen wij koesteren, uitbreiden en verbinden. De waardevolle gebieden kunnen groot of klein zijn. Het kunnen kerngebieden zijn of stapstenen. Kerngebieden zijn de grootste eenheden aaneengesloten natuur als leefgebied voor flora en fauna. De kerngebieden zijn met elkaar verbonden via natuurlijke verbindingzones. Dit zijn de beken, waterlopen,

oevers, bomenrijen, houtwallen, bermen en wadi's. Daartussen liggen kleinere natuureenheden die schuilgelegenheid bieden aan soorten: de stapstenen. Het samenhangende systeem van natuureenheden en verbindingen is essentieel voor de biodiversiteit (soortenrijkdom). Voor behoud en verspreiding van bomen, struiken en kruiden; van zoogdieren, vissen, amfibieën, reptielen, vogels, vlinders en insecten. Om dit te bereiken maken wij gebruik van de natuurlijke grondslag als uitgangspunt. Grondsoort, bodemopbouw, (micro)reliëf, (grond)waterstand, (grond)waterstromen en voedselrijkdom zijn basisvoorwaarden om van daaruit het groen in Hengelo verder te versterken.

3.2. Structuurvisie Hengelo 2030

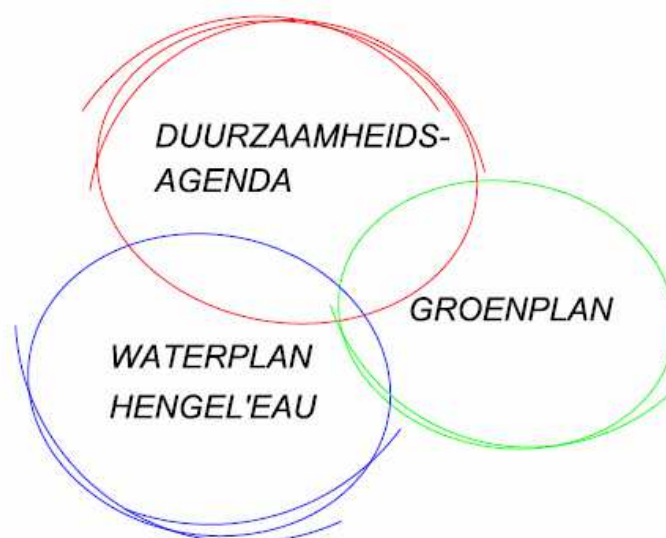
In de Structuurvisie Hengelo 2030 staan aanknopingspunten voor de visie op het groen in Hengelo.

'De identiteit van Hengelo wordt in belangrijke mate gevormd door haar vermogen om verschillende kernkwaliteiten met elkaar te verbinden. Dit vermogen maakt Hengelo onderscheidend en uniek en daarmee herkenbaar ten opzichte van andere steden. Hengelo gelegen aan de A1, Berlijnspoorlijn en het Twentekanaal is ook letterlijk het verbindend deel van Netwerkstad. Met dit verbindend vermogen wil Hengelo zich profileren.'

Kernopgave 4 'Het landschap de stad in' van hetzelfde Hengelo 2030 verbindt groen en water. *'Een sterke kwaliteit van Hengelo is de ligging in het prachtige Twentse landschap. Ook in de stad zijn er groene gebieden en waterpartijen van hoge kwaliteit. De waardering voor de kwaliteit van de omgeving neemt de laatste jaren sterk toe, evenals het besef dat deze kwaliteit van groot belang is voor de stad zelf. Mensen hebben meer vrije tijd om van het landschap te genieten; de behoefte aan ruimte voor recreatie is toegenomen' ...'* Een omslag in het denken is geboden. Stad en landschap moeten met elkaar worden verweven, zodat de kwaliteit van het landschap wordt versterkt en in de stad wordt geïntegreerd. In de stad kan het groen worden doorgeleid langs groene verbindingen en routes naar centraal gelegen stadsparken.'

3.3. Groen, water en duurzaamheid

Groen en duurzaamheid zijn met elkaar verbonden in onderlinge afhankelijkheid, en dat geldt eveneens voor groen en water, en voor water en duurzaamheid. Het Groenplan heeft directe relaties met het Hengel'eau Waterplan en de Duurzaamheidsagenda. De drie plannen zijn complementair, zij vullen elkaar aan en versterken elkaar.

4. Doelstelling

Het behouden en versterken van een gezonde groene basis in de stad, ten behoeve van een optimale leefbaarheid nu en in de toekomst.

4.1. Wat is daarvoor nodig?

Een gezonde groene basis bestaat uit een samenhangende groene structuur, die voldoende voorwaarden biedt voor het voortbestaan van planten- en diersoorten, variatie, ontspanningsmogelijkheden voor de mens, en herkenbaarheid in de ruimte.

Om deze groene structuur toekomstbestendig te maken is samenhang nodig, evenals een consistente visie op inrichting en beheer. In de volgende hoofdstukken lichten we dit nader toe.

5. Hoofdgroenstructuur

De hoofdgroenstructuur is de samenhangende structuur die minimaal nodig is voor het beschermen en ontwikkelen van een gezonde groene basis in de stad, ten behoeve van een optimale leefbaarheid nu en in de toekomst.

5.1. Ecologische structuur

De ecologische basis bestaat uit de parken, de bossen en bosjes, houtwallen, beken, waterpartijen en oevers, bermen en groenstroken. Het gaat om plekken waar planten en dieren kunnen leven en schuilen, en van waaruit ze zich kunnen verspreiden en verplaatsen naar andere plekken. Iedere planten- of diersoort heeft een eigen leefgebied nodig, met een bepaalde oppervlakte voor voldoende voedselaanbod, ruimte voor groeiplaatsen, holen of nesten, en de mogelijkheid zich voort te planten. Soorten zijn onderling afhankelijk, de ene soort dient de andere tot voedsel. Om het voortbestaan van de soorten veilig te stellen moeten er naast de passende leefgebieden ook verbindingzones zijn, zodat de soorten zich kunnen verplaatsen en genetische uitwisseling mogelijk is. Door een groene hoofdstructuur vast te stellen, kunnen de leefgebieden en verbindingen voor de soorten veilig worden gesteld.

Dit valt als volgt te illustreren:

‘Wezels eten vooral woelmuizen. Woelmuizen houden van ruig gras, dat in bermen van twintig meter breed goed kan groeien. Zo wordt een ‘wezelberm’ twintig meter breed. Maar wezels worden zelf ook gegeten en wel door bosuil en havik. Ze moeten dus dekking hebben. Bij de berm wordt een houtwal van zes meter toegevoegd. Een wezelroute is dus 26 meter breed. Met andere diersoorten kun je de natuurzone uitbouwen.’

Nu hebben we niet overal de ruimte om soortgericht optimale leefgebieden te creëren. Wat we wel kunnen doen is de groene ruimte die we beschikbaar hebben, optimaal benutten.

Reeën

5.2. Ruimtelijke structuur

De hoofdgroenstructuur is niet alleen belangrijk voor het voortbestaan en de uitwisseling van soorten. Groen versterkt ook de ruimtelijke opbouw van de stad in relatie tot de omgeving. Groen begeleidt de historisch ontstane structuren, zoals beschreven in hoofdstuk 2. Ook het verloop van de invalswegen en spoorlijnen, en de opbouw van de later aangelegde wijken wordt zichtbaar gemaakt met behulp van begeleidende beplanting. Met name bomenrijen spelen hierbij een belangrijke rol, maar ook houtwallen of heestervakken vervullen deze functie. De groene begeleiding zorgt voor oriëntatie en herkenbaarheid in de stad. Deze ruimtelijke groenstructuren vallen voor een groot deel samen met de hierboven beschreven ecologische structuren.

5.3. Hoofdgroenstructuur: gemeenschappelijk belang is leidend

De hoofdgroenstructuur bestaat uit ecologisch waardevolle gebieden, groene verbindingen, karakteristieke groene plekken en zones in de stad, en groenstructuren die de ruimtelijke opbouw in stad, wijk en buurt versterken.

De hoofdgroenstructuur is de drager van het groen in de stad. Voor een gezonde groenstructuur is samenhang belangrijk, evenals voldoende omvang. Er moet continuïteit zijn in het beheer. Een goed beheer kijkt over grenzen heen. Over de grenzen van afzonderlijke soorten, van afzonderlijke plekken, en over de gemeentegrenzen naar de omgeving.

De invulling van de hoofdgroenstructuur is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de verschillende groene disciplines binnen de gemeentelijke organisatie, en besproken met de externe groene partners. De hoofdgroenstructuur is zichtbaar gemaakt op de bij het Groenplan behorende kaart (bijlage). De kaart is niet statisch, omdat groen een levende component is in de stad, die groeit en verandert in de tijd.

Versterken van de hoofdgroenstructuur betekent dat recht wordt gedaan aan de ecologische en/of ruimtelijke invulling, bijvoorbeeld door de aanplant van meer soorten of de keuze voor meer inheemse soorten, afhankelijk van de situatie en mogelijkheden ter plaatse.

Het belang van de hoofdgroenstructuur is een gemeenschappelijk belang, dat het particulier belang overstijgt. De openbare ruimte is van en voor alle inwoners samen. Daarom zetten wij erop in dat de hoofdstructuur niet versnipperd raakt, maar beheerd en onderhouden wordt met oog voor de functies die het openbaar groen vervult voor wijk en stad als geheel.

Sommige delen van de hoofdgroenstructuur liggen op particuliere grond. Deze delen zijn op de kaart aangegeven met een raster. De gemeente heeft geen zeggenschap over deze gronden. De invulling van de hoofdgroenstructuur is op deze plaatsen afhankelijk van de bereidheid van eigenaren tot een samenhangend beheer.

De hoofdgroenstructuur beslaat ongeveer 65% van de totale oppervlakte aan openbaar groen in Hengelo. Omdat de hoofdgroenstructuur een samenhangend geheel vormt in de stad, blijft deze te allen tijde in beheer bij de gemeente (en deels Rijkswaterstaat, Waterschap, woningbouwvereniging en ProRail).

Er worden in principe geen ingrepen gedaan die de groene functie (ecologisch en ruimtelijk) schaden. Dit betekent niet dat er helemaal niets kan in de hoofdgroenstructuur. Ruimtelijke ingrepen in de hoofdgroenstructuur moeten nadrukkelijk worden afgewogen tegen het belang van groen. Nieuwe ontwikkelingen in de openbare ruimte worden waar mogelijk benut om de groene functie te versterken.

5.4. De kaarten

De kaart hoofdgroenstructuur is te vinden in de bijlage. Op de kaart is de stedelijke hoofdstructuur weergegeven, met als verfijning de hoofdstructuren op wijkniveau. Ook de relaties met de omgeving zijn inzichtelijk gemaakt. Daar waar de hoofdgroenstructuur is gerelateerd aan de beken en waterpartijen is deze in blauw aangegeven op de kaart. De spoorlijnen en snelwegen hebben een aparte aanduiding gekregen.

Nadat de kaart hoofdgroenstructuur in concept gereed was, bleek er behoefte te bestaan aan een gedetailleerde uitwerking tot op straat- en perceelsniveau. Zowel burgers als groenbeheerders vroegen om zo'n uitwerking.

De uitwerking is per wijk gemaakt. Omdat het deelkaarten betreft, geven zij niet de samenhangen weer die zichtbaar zijn gemaakt in de overzichtskaart hoofdgroenstructuur. Zij geven wel weer waar de hoofdgroenstructuur nadere invulling kan krijgen. De detailkaarten zijn gebruikt voor de terinzagelegging. Iedere inwoner kon daarop precies zien wat er in zijn directe omgeving aan de orde is, en daarop reageren.

6. Over grenzen kijken

Groen stopt niet bij de gemeentegrens. Welke positie heeft Hengelo in de omgeving? Ook in de tijd kent het Groenplan perspectieven: waar willen we naar toe op de middellange en lange termijn en wat betekent dit voor de korte termijn?

6.1. Perspectief in ruimte

Het mondiale ecosysteem is de grote keten waarbinnen alles zich afspeelt. Wat op kleine schaal gebeurt heeft te maken met wat op grote schaal gebeurt, en andersom.

In en rond Hengelo liggen waardevolle groene gebieden: het landgoed Twickel, het gebied Genseler-Woolde, het Vikkerhoekbos met kleigat, het Weusthagpark met het waterwingebied, de Houtmaat en de kleigaten, het Lonnekermeer, het buitengebied bij Driene, het Swafert, Kristalbad, het buurtschap Twekkelo, het gebied Oele-Beckum, de Tuindorpvijver, het park Bataafse Kamp en het Prins Bernhardplantsoen. Deze gebieden zijn benoemd als groene ‘parels’ die de groene structuur een stevige basis geven.

De ecologische hoofdstructuur, zoals vastgesteld in de provincie Overijssel, sluit aan bij die in de rest van Nederland en die is weer een onderdeel van het Europese net van natuurgebieden, ook wel aangeduid als ‘Natura 2000’.

‘Soorten hebben niet alleen een leefgebied nodig dat groot genoeg is, ze moeten ook kunnen migreren tussen de verschillende leefgebieden, om de populaties gezond te houden. Dit bevordert de genetische uitwisseling en hierdoor kan, als de omstandigheden in een bepaald gebied tijdelijk verslechteren, een soort uitwijken naar een ander geschikt gebied. Dit aspect wordt belangrijker in het licht van de klimaatveranderingen.’ (bron: Provincie Overijssel).

6.2. Perspectief in tijd

In het Groenplan wordt een visie geschetst voor de lange termijn. Hoe willen we dat een groen Hengelo eruit ziet in 2030? Groen is levende materie, die tijd nodig heeft om te groeien, oud te worden en weer te verjongen, in een voortdurend en steeds veranderend proces. Het evenwichtige beeld dat we voor ogen hebben op de lange termijn, vraagt om consistente beheersmaatregelen op de middellange termijn en onderhoudsmaatregelen op de korte termijn. Beheerplannen moeten daarom een visie bevatten op de toekomst, en concrete uitvoeringsprogramma's voor vandaag.

7. Realisatie hoofdgroenstructuur in de praktijk

De hoofdgroenstructuur is de drager van het groen in de stad en de ruggengraat van het Groenplan. Hoe gaan we ons doel, het behouden en versterken van een toekomstbestendige groene basis in de stad, bereiken? Hoe gaan we ervoor zorgen dat Hengelo de ambitie van ‘wonen en werken in verbinding met groen’ blijvend waarmaakt?

Voor een deel van de hoofdgroenstructuur ligt er al een gezonde basis, en een deel kan versterkt worden door middel van maatregelen op het gebied van inrichting en beheer.

Voor zover de hoofdgroenstructuur op gemeentelijke grond ligt, houdt de gemeente inrichting, beheer en onderhoud in eigen hand. Dit is nodig, omdat voor de hoofdgroenstructuur een samenhangende visie op de inrichting, en continuïteit in beheer gewaarborgd moeten zijn, zoals beschreven in hoofdstuk 5. De gemeente bespreekt inrichtings- en beheersplannen met de groene partners; dit zijn de georganiseerde partijen in de samenleving die veel kennis en deskundigheid in huis hebben op het gebied van natuur en landschap. Ook dialoog met de bewoners blijft van belang.

7.1. Inrichting

De hoofdgroenstructuur is nog niet overal groen. De hoofdgroenstructuur geeft ook een intentie aan. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kunnen worden benut om de hoofdgroenstructuur te versterken, in samenhang met de omgeving. Nieuwe ontwikkelingen worden nu al getoetst aan de Flora- en Faunawet. Deze wet biedt garanties op soortniveau. De hoofdgroenstructuur biedt garanties voor de plek of zone.

7.2. Beheer en onderhoud

Met gerichte beheers- en onderhoudsmaatregelen kunnen de gebieden en zones binnen de hoofdgroenstructuur ontwikkeld en/of versterkt worden. Dit wordt geregeld in verschillende (beheer)plannen, projecten en wijkbestekken.

Een beheerplan is iets anders dan een onderhoudsprogramma. In het beheerplan wordt het beeld voor de middellange termijn beschreven. Wat is het beoogde ‘plaatje’ over twee, drie of vijf jaar? Dit beeld is gebaseerd op de visie zoals beschreven in hoofdstuk 3 en de doelstelling uit hoofdstuk 4. Als we weten naar welk eindbeeld we toewerken, kunnen we ook bepalen wat ons doel is voor de middellange termijn. Daarmee krijgt het jaarlijks onderhoud een perspectief, en kan tussentijds geëvalueerd worden.

Het Groenplan biedt een kader waarbinnen de afzonderlijke plannen een plek krijgen en op elkaar afgestemd worden. In het Groenplan komen zij samen. Het gaat om de volgende bestaande en te ontwikkelen plannen:

- Bomenbeheerplan
- Omvorming naar ecologisch beheer van bermen en graslanden (zie kader pagina 17)
- Beheer beekzones (samenwerking Waterschap, deels nog te ontwikkelen)
- Beheerplannen voor (onder)delen van de hoofdgroenstructuur
- Onderhoudsbestekken volgens IBOR (wijkbestekken).

Naast deze beheer- en onderhoudsplannen hebben we de kaders van de Flora- en Faunawet en de gemeentelijke Bomenverordening, waarin met name bescherming geregeld is.

Extensivering van het beheer van bermen en graslanden

In plaats van gemiddeld 26x maaien in het groeiseizoen (kort gras), lenen veel stroken en terreinen zich voor een extensief grasbeheer. Dit bestaat uit het 2x per jaar maaien en afvoeren van het materiaal ('hooilandbeheer'). Deze methode zorgt voor verschraling van de bodem. Het resultaat is dat er kruidenrijke graslandjes ontstaan.

Wordt het maaisel niet afgevoerd, dan gaan soorten van de voedselrijke, stikstofrijke bodem overheersen. Sterke grassen als 'kweek' (*Elytrigia repens*) en brandnetel zullen de overhand krijgen. De bloemrijke kruiden krijgen dan minder kans.

Is de bodem voldoende verschraald (dit duurt tot enkele jaren), dan kan op sommige plekken, waar de bodem van nature al schraler is, zelfs worden volstaan met 1x per jaar maaien en afvoeren.

De ecologische betekenis van kruidenrijke stroken en terreinen

Het is belangrijk om de kruidenrijkdom zelf te laten ontstaan. Er zullen zich dan de soorten vestigen die thuishoren op de betreffende bodemsoort en vochtigheidsgraad.

Hoewel het leuk staat, is het af te raden de bermen en graslanden in te zaaien met bloemenmengsels. De soorten die zich van nature ontwikkelen kunnen hierdoor worden verdrongen. Dat geldt dan ook weer voor de insecten, vlinders, vogels en kleine zoogdieren die hier volgens de natuurlijke orde thuishoren.

Extensief beheerd graslandje in Hengelo

Slim inrichten en beheren betekent meer inzetten op zelfregulering van de natuur en daarmee op termijn besparen op de kosten van beheer en onderhoud. Twee voorbeelden:

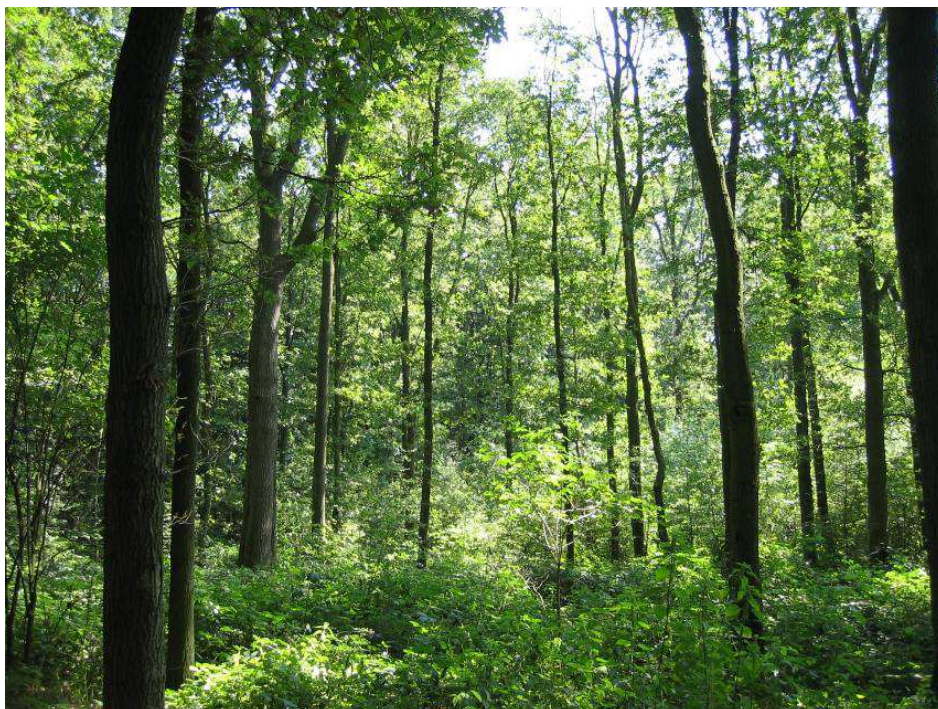
Methode 'wijkers en blijvers'

Bij de aanplant van beplantingsstroken kan worden gewerkt met de zogenoemde 'wijkers' en 'blijvers'-methode. Kort gezegd komt het erop neer dat je meer jonge struiken aanplant dan in volwassen vorm in de betreffende groenstrook nodig zijn. Dit doe je om sneller een mooi gesloten plantvak te krijgen. Als de struiken gaan groeien gaan ze elkaar in de weg zitten. Op dat moment kan je ervoor kiezen alle exemplaren terug te snoeien, of bijvoorbeeld langs de paden af te scheren, zoals bij een haag. Een betere manier is om op het moment dat de struiken groter worden, te bepalen welke exemplaren je wilt behouden (de 'blijvers') en welke je er tussenuithaalt (de 'wijkers'). Dit heet dunning. Daarbij wordt goed gekeken welke ruimte de blijvers nodig hebben om tot gezonde volwassen exemplaren te kunnen uitgroeien, in hoogte en in breedte. Het plantvak sluit zich op natuurlijke wijze, er komt minder licht op de bodem en dus minder onkruid, en het aantal snoeibeurten kan verminderen omdat de soorten elkaar niet in de weg zitten.

De integrale beplantingsmethode Ruyten

Een nieuwere methode is de methode Ruyten. Frits Ruyten van het ontwerpbureau voor architectuur en beplanting Integralis PP BV promoveerde in 2006 aan de Wageningen UR op de Integrale Beplantingsmethode. Een ontwerpmethodiek die uitgaat van vrij uitgroeïende bomen en struiken, waarbij optimaal rekening wordt gehouden met de uiteindelijke ruimte die zij nodig hebben. De aanvankelijke kosten van deze beplantingsmethode zijn hoger, omdat je start met zwaarder plantmateriaal. Deze extra kosten in de aanlegfase worden volgens Ruyten ruimschoots gecompenseerd door lagere beheerskosten. Ruyten: 'Wij starten niet met zielige spillen maar planten meteen jong volwassen exemplaren'. Het meest aansprekende voorbeeld dat Ruyten voor ogen heeft is het Prins Bernard Bos in Hoofddorp, vlakbij de vorige Floriade. Dit bos is tien jaar geleden aangeplant volgens de methode van Ruyten en heeft zich ontwikkeld tot een aantrekkelijk wandelgebied.

Bi j beide methoden is variatie in de beplantingsstroken en- vakken mogelijk. Iedere soort krijgt zijn eigen ruimte. Meer variatie betekent meer soortenrijkdom, ook voor de diertjes die er rondscharrelen. Beide methoden hebben voor- en nadelen. Per locatie kan beoordeeld worden welke methode het meest geschikt is.

8. Relatie met bestemmingsplan

De hoofdgroenstructuur valt in de nu geldende en in de nog in ontwikkeling zijnde bestemmingsplannen grotendeels onder de bestemmingen 'groen', 'bos', 'natuur', 'water', 'sport' en 'agrarisch'. De hoofdgroenstructuur langs wegen valt binnen de bestemmingen 'verkeer' en 'verkeer- verblijfsgebied'. Binnen deze bestemmingen vallen, naast wegen, straten en parkeervoorzieningen, ook groenvoorzieningen. Hierbij valt te denken aan de bomen, bosschages, bermen, grasveldjes etc. die zich langs wegen bevinden.

Er is voor gekozen om de bestemmingsplannen in Hengelo zo flexibel mogelijk te maken. Hierdoor is het binnen nagenoeg alle andere bestemmingen die worden gehanteerd, zoals bijvoorbeeld wonen, maatschappelijk, gemengd, bedrijf etc., ook mogelijk om groenvoorzieningen te realiseren.

9. Het groen buiten de hoofdgroenstructuur

Ook het groen buiten de hoofdstructuur is van belang voor de leefbaarheid in de stad. Groen moet in principe groen blijven; de bestemming groen blijft leidend. Veel van de inrichtings- en beheersuitgangspunten die gelden voor de hoofdgroenstructuur, kunnen ook worden toegepast op het groen buiten de hoofdstructuur. Maar anders dan in de hoofdgroenstructuur, is hier meer speelruimte voor inrichting en beheer voor en met de bewoners.

Ook buiten de hoofdgroenstructuur blijft het algemeen belang het leidend principe. Er is ruimte voor maatwerk als er initiatieven komen vanuit de samenleving.

De gemeente kan, afhankelijk van de situatie, faciliterend optreden bij bewonersinitiatieven op het gebied van gezamenlijk beheer en onderhoud. Initiatieven voor inrichting worden beoordeeld op haalbaarheid en meerwaarde voor de buurt of wijk. Er wordt geen actief verkoop- of uitgiftebeleid gevoerd (particulier belang); mogelijkheden worden per situatie beoordeeld.

Bruin zandoogje

10. Snippergroen

Onder snippergroen wordt verstaan: kleine versnipperde groenstroken (gemiddeld 25 tot 50 m²) in de woon- en werkomgeving, die eigendom zijn van de gemeente en die direct grenzen aan particulier eigendom. Deze groenstroken zijn niet beeldbepalend, maken geen essentieel deel uit van het straatprofiel en maken in principe geen deel uit van de hoofdgroenstructuur. Snippergroen kan in gebruik worden gegeven als tuin, of worden verkocht, zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van de leefomgeving en de openbare ruimte. In de vast te stellen nota Snippergroen 2015 wordt ingegaan op de criteria voor gebruik en verkoop.

Bij het bepalen van de hoofdgroenstructuur bij dit Groenplan blijkt dat enkele stroken snippergroen (en stroken illegaal in gebruik genomen gemeenteground) nu binnen deze hoofdstructuur vallen. In de vast te stellen nota Snippergroen 2015 wordt aangegeven hoe hiermee om te gaan.

11. Groenthema's

Groen heeft vele functies voor de inwoners van de stad. De hoofdgroenstructuur is de ruggengraat, maar lang niet het enige groen in de stad. Hoe willen we, met oog op een toekomstbestendige stad, omgaan met ons groen?

Nadere uitwerking vindt plaats in thema's. Ieder thema benadert een aspect van groen in de samenleving en het belang voor de bewoners van Hengelo. Uit de thema's vloeien concrete projecten en acties voort, die nader worden uitgewerkt en uitgevoerd. De projecten en acties hebben betrekking op al het groen in de stad, zowel binnen als buiten de hoofdgroenstructuur. Zij gaan over de manier waarop we willen omgaan met het groen in de stad, en over de samenwerking tussen overheid, groenpartners én bewoners.

11.1. Groen en wonen

De kwaliteit van wonen wordt in hoge mate bepaald door de kwaliteit van de omgeving. Een gunstig vestigingsklimaat is goed voor de bedrijvigheid in de stad en dus voor de economie. Een groene omgeving heeft bovendien een positieve invloed op de waarde van onroerend goed in een stad of wijk. Bij de ontwikkeling van nieuwbouw- en herstructureringsprojecten moet hiermee terdege rekening worden gehouden. Daarnaast kan vanuit het Groenplan worden ingezet op het stimuleren van particulier groen. Hoe kunnen bewoners hun huis en tuin plant- en diervriendelijk maken, zonder dat dit veel tijd en onderhoud hoeft te vragen?

Projecten en acties vanuit de visie van het Groenplan:

- Buurten voor Natuur (in opzet aanwezig);
- Voorlichting en informatie, o.a. folderserie en boekje Een groene stad maak je samen
- Stimuleren gevel- en dakgroen (inspirerend artikel: tuinenlandschap.nl, zoek op: Mijlpaal Dakgroen);
- Groenadoptie;
- Daar waar het kan faciliteren van gezamenlijk onderhoud, meedenken en meewerken.

Uit de folder 'Natuur Nabij' (folderserie 'Een groene stad maak je samen')

De totale oppervlakte aan openbaar groen en particuliere tuinen biedt leefruimte aan vele diersoorten. Tuinen zijn belangrijke natuurschakels. Het is zelfs zo, dat er in de bebouwde kom meer tuin dan plantsoen is. Iedere tuinbezitter kan iets voor de stadsnatuur betekenen. Daar staat veel kijkplezier tegenover: een scharrelende egel in de tuin, een groepje staartmezen in een struik of een tere vlinder op een bloem. U kunt uw tuin klassiek inrichten met een gazon, een border en een zitje. Tegenwoordig worden veel tuinen voor het gemak helemaal betegeld. Maar met een paar eenvoudige tips kunt u het ook spannender maken. Zo maakt u het aantrekkelijk voor plant en dier – en mens!

11.2. Groen en voedsel

In tijden van schaarste en onzekerheid op de wereldmarkt, is het verstandig om, meer dan in de laatste decennia het geval was, in te zetten op een marktonafhankelijke, lokale economie.

Voedselproductie in en rond de stad is duurzaam en past in de nieuwe tijd, waar de nadruk ligt op cyclische processen.

In Hengelo bestaan al meerdere particuliere initiatieven die inspelen op deze ontwikkeling. Zo hebben we onder andere Transition Town Hengelo, de eerste buurtmoestuin in de wijk Berflo Es, en de plannen voor een gemeenschappelijke volkstuin in het Weusthagpark.

Projecten en acties:

- Ondersteunen en faciliteren van particuliere initiatieven op het gebied van 'eetbaar groen';
- Stadslandbouw: faciliteren van initiatieven en ondersteunen bij het zoeken naar subsidiemogelijkheden;
- Ondersteunen initiatieven voor schoolmoestuinen;
- Volkstuinen meer / nieuw leven inblazen.

11.3. Groen en recreatie

Bewoners willen zich kunnen ontspannen in de eigen stad. Beweging in de buitenlucht is gezond en sluit aan bij het gezondheidsprogramma van de gemeente. Goede fiets- en wandelmogelijkheden maken de stad en de wijken aantrekkelijker. Er zijn openbaar toegankelijke veldjes voor sport en spel in iedere wijk.

Projecten en acties:

- Actief stimuleren van buiten bewegen, samen met afdelingen sport, en gezondheid.
- Faciliteren met o.a. natuurroute Hasseler Es, Hengel'eau fietsroutes.
- Tweekelergrensweg
- Inrichting Weusthagpark

Groen in de wijk

11.4. Groen en ontmoeting

Ontmoeting in de openbare ruimte draagt bij aan het sociale welbevinden van jong en oud. Een praatje buiten is gauw gemaakt. Een buitenruimte waar het prettig is om te verblijven, draagt bij aan de integratie tussen leeftijdsgroepen, tussen bevolkingsgroepen en tussen meer en minder validen. De buitenruimte moet zo zijn ingericht dat mensen zich prettig voelen in de groene omgeving. Er moeten voldoende plekken zijn om te zitten en te spelen.

Projecten en acties:

- Faciliteren bureneninitiatieven voor eenvoudige ontmoetingsplekken (bankje, schaaktafel, zitje);
- Initiatieven voor natuurspeelplekken in de buurt faciliteren met kennis; indien mogelijk ruimte beschikbaar stellen.

11.5. Groen en stad

Projecten en acties:

- Braakliggende terreinen een groene invulling geven met meerwaarde voor mens en natuur (nader uitwerken, denk aan biogaswinning, voedselproductie, oliehoudende gewassen, tijdelijke recreatie, etc.).
- Aandacht voor groen rond sportcomplexen. De groenzones rond de sportterreinen bieden goede mogelijkheden voor groenontwikkeling.
- Opstellen bomenrichtlijn.
- Project bijen langs de Elsbeek.

11.6. Groen en landschap

Projecten en acties:

- Subsidie Groene en Blauwe Diensten. Een gemeentelijke subsidie met co-financiering door de provincie. Dit is een vergoeding aan grondeigenaren (meestal agrariërs) voor beheer en onderhoud van landschapselementen op hun grond, voor het verbeteren van de toegankelijkheid (bijvoorbeeld wandelpaden), of voor het uitvoeren van duurzaam waterbeheer (vasthouden van water in het gebied).
- Natuurvisie Weusthag.

12. Communicatie en participatie

Communicatie en participatie zijn belangrijk om bewoners te betrekken bij het Groenplan.

12.1. Verantwoordelijkheid en eigen kracht

Naast de blijvende verantwoordelijkheid voor het algemeen belang, wordt de overheid meer en meer een partij die stimuleert en faciliteert. Eigen kracht wordt in de samenleving steeds belangrijker. De uitdaging zit in het leggen van verbindingen.

12.2. Bewustwording

Draagvlak en commitment in de samenleving begint bij bewustwording. Wat hebben we nodig om dit te bereiken?

12.3. Inspireren, verleiden en stimuleren

Om het groene bewustzijn aan te wakkeren bij bewoners, bedrijven en eigen medewerkers, moeten zij geraakt worden door de noodzaak, maar ook, heel eenvoudig, verleid worden door de voordelen. Het gaat erom, mensen te stimuleren door te inspireren met voorbeelden van succesvolle initiatieven in andere gemeenten, en ook de eigen successen zichtbaar te maken. Mensen willen resultaat zien van hun eigen gedrag en van de gezamenlijke keuzes. Dit gebeurt op het moment dat het effect van die keuzes zichtbaar wordt (en goed bevalt). Soms werkt beloning van gedrag als extra impuls.

12.4. Samenwerking en interactie

In een vroeg stadium zijn de externe groenpartners betrokken bij de totstandkoming van de hoofdgroenstructuur. Dit is een vruchtbare samenwerking, die we nu en in de toekomst zullen voortzetten om samen hoeder van het groen in de stad te zijn. Daarnaast is een continue dialoog met de bewoners gewenst en nodig. De bewoners maken de samenleving.

Drie partijen zijn in onderlinge wisselwerking belangrijk:

- Professionals: groendeskundigen die hun vakkennis vanuit de gemeente inzetten. Ontwerpers, beheerders, beleidsmakers, vakspecialisten.
- Professionele partners: groendeskundigen die vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid een bijdrage aan het groen leveren. Denk aan de Natuur & Milieu Raad (NMR), de Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging (KNNV), Instituut voor Natuureducatie (IVN).
- Bewoners: inwoners van Hengelo die leven in de groene stad en daaraan een bijdrage willen leveren, met hoofd, hand of hart; van meedenken tot meewerken. **Of het nu gaat om het groen in de hoofdgroenstructuur, of om het groen daarbuiten.**

Er zijn meerdere manieren om de bewoners te bereiken en een goede interactie te verkrijgen. De inzet van het communicatiemiddel staat altijd in relatie tot de omvang van de ingreep. De meest directe manier van interactie is het organiseren van bijeenkomsten in buurthuizen of zaaltjes. Burgers kunnen ook persoonlijk worden bezocht of uitgenodigd. Projecten en bijeenkomsten worden aangekondigd in de gemeente-advertentie in het huis-aan-huisblad, op de website van de gemeente, in de wijkkranten en/of met bewonersbrieven. Ook via de professionele partners worden verbindingen gelegd.

Een nieuwe manier is het gebruik van sociale media. Dit biedt mogelijkheden om snel kennis te delen voor veel mensen tegelijkertijd; tips en ideeën op te halen, te wijzen op interessante artikelen, projecten en excursies, en discussies te starten. Op deze manier ontstaat een communicatienetwerk waarin iedereen informatie kan vinden en waar men op de hoogte kan blijven van elkaars werk, ideeën en activiteiten.

De gemeente probeert voortdurend in te spelen op nieuwe mogelijkheden en inzichten op het gebied van communicatie en participatie.

13. Geraadpleegde bronnen

Gemeentelijk Groenplan (GGP) Hengelo, 2004

Structuurvisie Hengelo 2030, juli 2007

Nota 'Stadsranden', Netwerkstad Twente, in opdracht Regio Twente, door Strootman Landschapsarchitecten Amsterdam en Radar bureau voor sociale vraagstukken Amsterdam, augustus 2011

'Hengelo verleiden tot duurzaamheid', concept Duurzaamheidsagenda 2011-2014

Hengel'eau Waterplan 2005-2030

Natuur in Hengelo, 'Een groene stad maak je samen', folders 2008 en boekje 2012

Natuurvisie Weusthag

Beeldkwaliteitplan buitengebied Hengelo

Buurten voor natuur, programma voor meer natuur in de buurt, Gemeente Hengelo en Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, oktober 2011

Huyshengelo.nl

Overijssel.nl, website provincie Overijssel

Grote Historische Atlas Overijssel 1905, schaal 1: 25.000, uitgeverij Nieuwland

Library.wur.nl, Wageningen Universiteit

Alterra rapport 715, Centrum Geo-informatie en Landschapsarchitectuur, Wageningen Universiteit

Boomzorg.nl, Maatje meer is beter, Karlijn Raats.

Groen en gezondheid van stadsbewoners, samenvatting van het vitamine G2 onderzoek. Uitgevoerd door Alterra Wageningen en instituut NIVEL. 2009, Agnes van den Berg en Kahliya de Ronde.

WageningenUR.nl, Alterra, publicatie Groene stedelijke ontwikkeling.

WageningenUR.nl, Research & Results, Nature and landscape.

Veldkennis collega's ontwerpers, groenbeheerders en –specialisten

Veldkennis externe groenpartners en particulieren, met dank!

REACTIENOTA

26-8-2015

INHOUDSOPGAVE

	<i>pagina</i>
1. INLEIDING	3
2. ZIENSWIJZEN MET REACTIE	4
3. VERVOLGPROCES	11
 BIJLAGE	 12

1. INLEIDING

Van 18 maart 2015 tot en met 29 april 2015 lag de concept nota Snippergroen ter inzage. De concept nota bevat enkele beleidswijzigingen ten opzichte van de nota Snippergroen die in 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld.

In de periode van de ter inzagelegging zijn er 37 reacties ingediend. Een deel van deze reacties bevat meerdere vragen, opmerkingen of suggesties.

Daarnaast bevatten meerdere reacties dezelfde vraag of opmerking. Voor beantwoording van deze gelijklopende vragen wordt steeds verwezen naar het overeenkomstige antwoord.

Een overzicht van de indieners is opgenomen in bijlage 1.

2. ZIENSWIJZEN OP DE CONCEPT NOTA SNIPPERGROEN 2015 MET BEANTWOORDING

1. Het is onrechtvaardig dat bewoners die grond niet illegaal in gebruik hebben genomen, nu niet in aanmerking komen om de grond te kopen of in gebruik te nemen. - *[Zienswijzen bewoners Vechtlaan + Werkgroep Vechtlaan]*

De mogelijkheid om percelen die illegaal in gebruik zijn genomen, te kopen of in gebruik te nemen middels een groenuitgifteovereenkomst, geldt voor situaties grenzend aan het eigen perceel, waarbij het gemeentelijk openbaar groen vóór de peildatum 11 maart 2013 illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld (zie ook antwoord op vraag 2). Daarnaast komen bewoners per definitie in aanmerking om gemeentegrond in gebruik te nemen of te kopen, als de betreffende grond voldoet aan de criteria van 'snippergroen'. Dit staat los van de peildatum, of van al dan niet illegaal gebruik.

In het verleden heeft de gemeente actief opgetreden tegen illegaal grondgebruik. Dit heeft de afgelopen jaren tot onrust geleid. Het college heeft hierover in het coalitieakkoord (2014) het volgende gezegd: *'Een deel van de dossiers die hebben geleid tot enige onrust, gaat niet over het gebruik van snippergroen, maar over illegaal grondgebruik. Onze grondhouding is, dat we in die gevallen proberen een oplossing te vinden via bijvoorbeeld verkoop of verhuur'.*

Deze nieuwe grondhouding betekent dat een deel van de bestaande illegale situaties in aanmerking komt om gelegaliseerd te worden middels verkoop of een groenuitgifteovereenkomst. De peildatum is daarbij leidend.

Het college is zich bewust van het feit dat bewoners zich hierdoor benadeeld kunnen voelen, maar wil op deze manier een grens stellen om met het nieuwe beleid te kunnen beginnen en vooruit te kunnen kijken. En hiervoor is een concrete datum in het verleden nodig (zouden we die datum in de toekomst neerleggen, dan zou het risico bestaan dat voorafgaand aan de besluitvorming nog meer stroken illegaal in gebruik genomen worden).

2. De gekozen peildatum (11 maart 2013) is willekeurig en onrechtvaardig. - *[Zienswijzen bewoners Vechtlaan + Werkgroep Vechtlaan]*

Het nieuwe beleid biedt de mogelijkheid om *bestaande* illegale situaties van vóór de peildatum 11 maart 2013 te legaliseren. Meer recent ontstane illegale situaties komen niet voor legalisatie in aanmerking. De gekozen peildatum is het moment waarop er luchtfoto's zijn gemaakt van Hengelo (Slagboom en Peeters Luchtfotografie) ten tijde van de vaststelling van het Groenplan, de hoofdgroenstructuur en de nota Snippergroen 2013. Met deze vaststelling (april 2013) heeft de gemeenteraad zich, na onder andere twee openbare inloopbijeenkomsten, een hoorzitting en een inspraaktermijn, uitgesproken voor het *algemene* belang van groen in de stad. Vanwege dit besluit, alsmede het feit dat het college dit actief kenbaar heeft gemaakt met gebruik making van de daarbij behorende media, is dit ook voor de inwoners van Hengelo een herkenbaar moment. Het college is daarom van mening dat illegale situaties die ná deze periode zijn ontstaan, niet in aanmerking komen voor legalisatie. Tegen recentere en toekomstige gevallen van illegaal grondgebruik kan op deze manier handhavend worden opgetreden. Illegaal grondgebruik is en blijft immers ongewenst. De luchtfoto's van 11 maart 2013 geven in veel situaties een duidelijk beeld van het gebruik van de grond om te beoordelen of al dan niet sprake is van illegaal grondgebruik.

3. In meerdere zienswijzen wordt gevraagd naar de (uitbreiding van) mogelijkheden om gemeentelijk groen over te nemen, zowel in de hoofdgroenstructuur als daarbuiten. Daar waar nodig zou maatwerk moeten worden toegepast. Sommige indieners verwijzen daarbij naar percelen grenzend aan hun woning. - [Zienswijzen bewoners Vechtlaan, Wezelstraat en Werkgroep Vechtlaan]

Voor de verkoop of het in gebruik geven van gemeentelijk openbaar groen zijn regels opgesteld. Dit gebeurt niet voor niks. Er zijn immers vele aspecten waar rekening mee gehouden moet worden. Zo mag verkoop of het in gebruik geven van snippergroen bijvoorbeeld niet leiden tot sociaal onveilige, verkeersonveilige of ruimtelijk en/of onderhoudstechnisch onwenselijke situaties.

De hoofdgroenstructuur is de ruggengraat van het groen in de stad en bestaat uit ecologisch waardevolle gebieden, groene verbindingen, karakteristieke groene plekken en zones in de stad en groenstructuren die de ruimtelijke opbouw in stad, wijk en buurt versterken. Voor een gezonde groenstructuur is samenhang belangrijk, evenals voldoende omvang. De invulling van de hoofdgroenstructuur is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de verschillende groene disciplines binnen de gemeentelijke organisatie, en besproken met de externe groene partners (IVN, KNNV, NMRH). De hoofdgroenstructuur is zichtbaar gemaakt op de bij het Groenplan behorende kaart Hoofdgroenstructuur. Het belang van de hoofdgroenstructuur is een gemeenschappelijk belang, dat individuele belangen overstijgt. De openbare ruimte is van en voor alle inwoners samen. De gemeente zet zich er daarom voor in dat de hoofdgroenstructuur niet versnipperd raakt, maar beheerd en onderhouden wordt met oog voor de functies die het openbaar groen vervult voor wijk en stad als geheel.

Om het belang van de hoofdgroenstructuur te waarborgen, wordt het gemeentelijke openbaar groen in de hoofdgroenstructuur niet gerekend tot het snippergroen. Dit groen komt als zodanig in principe niet voor verkoop of groenuitgifte in aanmerking. Uitzondering hierop zijn de bestaande groenuitgiftes (dus met een groenuitgifteovereenkomst) in de hoofdgroenstructuur, én bestaande illegale situaties die grenzen aan het eigen perceel en die vóór de genoemde peildatum zijn ontstaan.

In situaties waarbij het gemeentelijk openbaar groen in de hoofdgroenstructuur, grenzend aan het eigen perceel, vóór de peildatum illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld, kan het gebruik alleen worden gelegaliseerd middels een groenuitgifteovereenkomst. De bewoner houdt hiermee het gebruiksgenot van de grond. Door het stellen van voorwaarden in deze overeenkomst, blijft het groene karakter van het betreffende perceel (en de wijk) gewaarborgd. De bestaande illegale situaties in de hoofdgroenstructuur worden in principe dus niet verkocht. Verkoop is immers onomkeerbaar, en door verkoop ontstaan er meer mogelijkheden om schuttingen of bouwwerken te plaatsen.

In het Groenplan Hengelo is beschreven dat ruimtelijke ingrepen in de hoofdgroenstructuur nadrukkelijk moeten worden afgewogen tegen het belang van groen. Maatwerk blijft te allen tijde geboden. Nieuwe ontwikkelingen in de openbare ruimte worden waar mogelijk benut om de groene functie te versterken. Verzoeken tot ingrepen in de hoofdgroenstructuur, die het groene belang niet primair dienen, worden ter besluitvorming voorgelegd aan het college. Bij ingrijpende zaken zal het college zo'n voorstel ter besluitvorming voorleggen aan de raad.

Complexe situatie

In specifieke situaties kan het college besluiten om af te wijken van de werkwijze zoals is beschreven in de Nota Snippergroen 2015. Deze specifieke situaties zijn aangeduid als 'complexe situatie', om aan te geven dat het een bijzondere situatie betreft die om een eigen aanpak vraagt. In die gevallen waar een afwijking van het beleid nodig of wenselijk is, zal het college een separaat besluit nemen.

Verzoeken tot aankoop of gebruik van gemeentegrond zullen na vaststelling van het nieuwe beleid worden beoordeeld. Daarbij zal worden getoetst of de gevraagde grond voldoet aan de criteria voor snippergroen, of er sprake is van een bestaande illegale situatie van vóór de peildatum en of de aanvraag kan worden gekenmerkt als 'complexe situatie'.

- 4. Ten tijde van peildatum 11 maart 2013 waren veel stroken illegaal gebruikte grond al teruggenomen door de gemeente (met name in de Hasseler Es). Deze inwoners komen niet meer in aanmerking om de betreffende grond alsnog te kopen of in gebruik te nemen. Dit terwijl in bestaande illegale situaties, waarbij gemeentelijke groenstroken vóór de peildatum illegaal in gebruik zijn genomen, bewoners wel in aanmerking komen om de grond te kopen of in gebruik te nemen. Dit leidt tot ongelijke behandeling. Om ongelijke behandeling te voorkomen zou aan deze burgers een mogelijkheid moeten worden geboden om de oude situaties te herstellen.**
- *[Zienswijzen bewoners August Vordingstraat, Bruno Walterstraat, Gerrit Peuscherstraat, Willem Kesstraat, Louis Davidsstraat, Actiecomité Een groene wijk maak je samen]*

Het nieuwe beleid betreft een versoepeling op het gebied van illegaal grondgebruik ten opzichte van het oude beleid. Dit betekent echter niet dat de oude (reeds herstelde) illegale situaties ook in aanmerking komen om de grond weer in gebruik te nemen. Het ging (en gaat) immers nog altijd om gemeentegrond die zonder toestemming door bewoners in gebruik is genomen.

In het verleden heeft de gemeente actief gehandhaafd op illegaal grondgebruik. Hiermee werd uitvoering gegeven aan het beleid dat door de gemeenteraad was vastgesteld. Dit heeft de afgelopen jaren tot onrust geleid, zie ook het antwoord op vraag 1.

De versoepeling van het beleid biedt bewoners nu meer mogelijkheden om *bestaande* illegale situaties te legaliseren. Bewoners die op dit moment geen illegaal grondgebruik (meer) hebben, komen in principe niet in aanmerking om de grond te kopen of (opnieuw) in gebruik te nemen, tenzij de betreffende grond voldoet aan de criteria voor snippergroen. In dat geval komen bewoners altijd in aanmerking om snippergroen in gebruik te nemen of te kopen. Dit staat los van de peildatum, of van al dan niet illegaal gebruik.

Het college is zich bewust van het feit dat bewoners die in het verleden grond hebben teruggegeven, zich benadeeld kunnen voelen ten opzichte van mensen die nu wel in aanmerking komen om de grond te kopen of in gebruik te nemen. Om met het nieuwe beleid te kunnen beginnen en vooruit te kunnen kijken, moet er echter wel een nulsituatie als uitgangspunt worden genomen. Gekozen is voor de bestaande situatie ten tijde van de vaststelling van het Groenplan, en de nota Snippergroen.

5. In situaties met illegaal grondgebruik in de hoofdgroenstructuur zou alleen mogen worden besloten tot groenuitgifte en niet tot verkoop. - [Zienswijzen IVN Hengelo en KNNV Hengelo – Oldenzaal, Stichting Natuur- en Milieuraad Hengelo e.o. en Stichting Wijkraad Hasseler Es]

De conceptnota Snippergroen zal op dit punt worden aangepast. De hoofdgroenstructuur wordt van groot belang geacht voor de functies die het openbaar groen vervult voor wijk en stad als geheel, zoals verwoord onder punt 3.

In situaties waarbij het gemeentelijk openbaar groen in de hoofdgroenstructuur, grenzend aan het eigen perceel, vóór de peildatum illegaal in gebruik is genomen én nog niet is hersteld, kan het gebruik alleen worden gelegaliseerd middels een groenuitgifteovereenkomst. De bewoner houdt hiermee het gebruiksgenot van de grond. Door het stellen van voorwaarden in deze overeenkomst, blijft het groene karakter van het betreffende perceel (en de wijk) gewaarborgd. De bestaande illegale situaties in de hoofdgroenstructuur worden in principe dus niet verkocht. Verkoop is immers onomkeerbaar, en door verkoop ontstaan er meer mogelijkheden om schuttingen of bouwwerken te plaatsen.

6. Grond buiten de hoofdgroenstructuur kán worden verkocht, verpacht of in bruikleen worden gegeven met een groenuitgifteovereenkomst. - [Zienswijze Stichting Natuur- en Milieuraad Hengelo e.o.]

Gemeentelijk openbaar groen buiten de hoofdgroenstructuur kan worden verkocht of in gebruik worden gegeven, als de betreffende grond voldoet aan de criteria voor 'snippergroen'. Voor de verkoop of het in gebruik geven zijn duidelijke regels opgesteld. Dit gebeurt niet voor niks. Er zijn immers vele aspecten waar rekening mee gehouden moet worden. Zo mag verkoop of het in gebruik geven van snippergroen bijvoorbeeld niet leiden tot sociaal onveilige, verkeersonveilige of ruimtelijk en/of onderhoudstechnisch onwenselijke situaties.

De mogelijkheid om percelen die illegaal in gebruik zijn genomen, te kopen of in gebruik te nemen middels een groenuitgifteovereenkomst, geldt uitsluitend voor bestaande illegale situaties, grenzend aan het eigen perceel, die vóór de peildatum (11 maart 2013) zijn ontstaan en die nog niet zijn hersteld.

7. Ten aanzien van burgerparticipatie kan de gemeente in overleg met betrokken burgers een overeenkomst sluiten waarin de betrokken burgers toezeggen dat zij het openbaar groen in hun directe omgeving onderhouden overeenkomstig het in de overeenkomst gestelde. Mogelijk zijn ook burgers die al vele jaren op vrijwillige basis plantsoenen in hun directe woonomgeving onderhielden, alsnog bereid zijn dit opnieuw te gaan doen wanneer hun enige ruimte wordt geboden. - [Zienswijzen Stichting Natuur- en Milieuraad Hengelo e.o. en Actiecomité Een groene wijk maak je samen]

Het college ondersteunt initiatieven van bewoners die zich actief in willen zetten in de openbare ruimte. Het is daarbij van belang dat er goede afspraken worden gemaakt over de mogelijkheden en duidelijkheid wordt gegeven over de onmogelijkheden. Een voorbeeld van participatie in het groen zijn de groenadopties; op 16 locaties in Hengelo hebben inwoners gezamenlijk een stukje gemeentegroen in onderhoud. Daarbij hebben ze ook de mogelijkheid om het groen te verfraaien, mits de groene uitstraling behouden blijft.

In het coalitieakkoord heeft het college genoemd dat het 'in het fysieke domein meer ruimte wil geven aan inwoners.' Mede daarom heeft de gemeente Hengelo in 2014 een peiling laten uitvoeren onder het Hengelo Panel. Met de peiling wilde de gemeente nagaan in welke mate bewoners bereid zijn om zich actief in te zetten bij het onderhoud van de openbare ruimte.

Ruim vier op de tien panelleden gaven aan zelf al een actieve bijdrage te leveren, of dit in de toekomst te willen doen. De komende maanden zullen de resultaten van dit onderzoek worden besproken met de bewonersorganisaties. Het doel daarbij is om bewoners (-organisaties), waar mogelijk, meer actief te betrekken bij het onderhoud van de openbare ruimte.

8. Er wordt verzocht om algemeen beleid te ontwikkelen om verstening van tuinen en groenstroken tegen te gaan - [Zienswijze Stichting Natuur- en Milieuraad Hengelo e.o.]

Omdat de meeste tuinen particulier eigendom zijn, kan de gemeente hiervoor geen beleid ontwikkelen. Een bewoner mag immers (binnen de kaders van o.a. het bestemmingsplan) zelf bepalen hoe hij zijn tuin inricht.

Wel zijn er voorwaarden verbonden aan het in gebruik hebben van snippergroen. De belangrijkste doelstelling van deze groenuitgiftevoorwaarden is dat het groene karakter gewaarborgd blijft en dat het gebruik niet in strijd is met wet- en regelgeving. Veelal heeft het gemeentelijk openbaar groen een groene bestemming, waardoor bouwwerken zoals tuinhuisjes, carports, uitbouwen en schuttingen niet zijn toegestaan. Om het groene karakter te kunnen waarborgen is onder andere opgenomen dat op groenuitgiftes niet geparkeerd mag worden en geen bestrating mag worden aangebracht.

Onlangs hebben vijf partijen in Hengelo Operatie Steenbreek omarmd. Naast de Natuur- en Milieuraad Hengelo zijn dat IVN, KNNV, Groei & Bloei en de gemeente Hengelo. Deze partijen hebben gezamenlijk besloten om bewoners bewust te maken van de verstening van de tuinen en de gevolgen hiervan voor de woonomgeving. Hiertoe is een folder opgesteld waarin tips worden gegeven om een bijdrage te leveren aan het verder terugdringen van de verstening van Hengelo. Op de website van de gemeente wordt hieraan aandacht besteed. Ook de groene partners kunnen met hun activiteiten veel bijdragen aan de bewustwording van burgers op dit gebied.

9. De gemeentelijke voorlichting met betrekking tot de herinrichting van de groenvakken in de Hasseler Es was op veel punten onjuist. Zo is de Gelderse roos na drie jaar bij de grond afgezaagd. De bessen worden uitsluitend door pestvogels gegeten die nog niet in de wijk zijn aangetroffen. - [Zienswijze Actiecomité Een groene wijk maak je samen]

Wij betreuren het dat bij u het beeld is ontstaan dat de voorlichting onjuist was. Alle plannen zijn destijds uitvoerig besproken met de klankbordgroep Hasseler Es. Ook direct aanwonenden zijn geïnformeerd over de plannen.

De Gelderse roos (*Viburnum opulus*) heeft een grote sierwaarde door de mooie bruinrode herfstkleur en de kleurige bessen in de wintermaanden.

Het klopt dat de bessen door slechts weinig vogels worden gegeten. De bloemen echter, zijn van grote waarde voor het insectenleven en daarmee voor zowel bestuiving als voor insectenetende vogels.

Toch hebben ook de bessen wel degelijk waarde voor vogels. Pas na strenge vorst - juist in de periode dat er weinig voedsel beschikbaar is - zijn de bessen eetbaar. Naast de pestvogel eten ook merels, goudvinken, kepen, gaaien en kramsvogels deze bessen. Dat de pestvogel niet jaarlijks in de wijk wordt gezien, is niet verwonderlijk. De broedgebieden van de pestvogel liggen rondom de noordpool (voornamelijk in Rusland, Finland, Noorwegen en Zweden). In een slecht bessenjaar trekken de pestvogels naar het zuiden. Dan kunnen ze in groepjes in Nederland worden waargenomen.

U meldt in uw zienswijze ook dat de Gelderse roos bij de grond is afgezaagd. Deze maatregel is bij plantsoenbeheer vrij algemeen gebruikelijk. Door de struik eens per drie tot vijf jaar tot iets boven de grond af te zagen, kan deze opnieuw uitlopen en weer een gezonde struik vormen. Als er vragen zijn over het beheer en onderhoud van het groen, dan kan te allen tijde contact worden opgenomen met de medewerkers van Wijkbeheer. Zij zijn graag bereid om uit te leggen waarom het beheer en onderhoud op een bepaalde manier worden uitgevoerd.

10. Het snippergroenbeleid wordt in korte tijd voor de 4^e keer gewijzigd. Dat leidt tot onbegrip en onduidelijkheid. Zo werden bewoners in het verleden (oude beleid) gedwongen om snippergroen te kopen of terug te geven (o.a. in de Hasseler Es). Mensen die destijds 'gedwongen' tot koop zijn overgegaan, en de mensen die toen niet de middelen hadden om te kopen en de grond daarom terug hebben gegeven, voelen zich nu mogelijk benadeeld. – [Zienswijze Stichting Wijkraad Hasseler Es]

De wezenlijke beleidswijziging in de Nota Snippergroen 2015 betreft de nieuwe grondhouding van het college inzake illegaal grondgebruik. In het verleden heeft de gemeente actief opgetreden tegen illegaal grondgebruik. Dit heeft de afgelopen jaren tot enige onrust geleid (zie ook het antwoord op vraag 1).

Het beleid waarbij bewoners de keuze kregen om percelen snippergroen óf te kopen óf anders terug te geven, wordt al jaren niet meer toegepast. Vanaf 2009 zijn de voorwaarden versoepeld en kwamen er meer mogelijkheden om bestaande groenuitgiftes voort te zetten (zonder 'gedwongen' tot aankoop te moeten overgaan). Bewoners komen per definitie in aanmerking om gemeentegrond in gebruik te nemen of te kopen, als de betreffende grond voldoet aan de criteria van 'snippergroen'. Dit staat los van de peildatum, of van al dan niet illegaal gebruik. De afgelopen jaren hebben zich geen mensen gemeld die zich benadeeld voelden omdat ze in het verleden tot aankoop moesten overgegaan, of omdat ze de grond niet konden kopen omdat ze hiervoor geen middelen hadden.

In het nieuwe beleid ontstaan er voor *bestaande* illegale situaties, grenzend aan het eigen perceel, die vóór de peildatum (zie ook antwoord op vraag 2) zijn ontstaan en die nog niet zijn hersteld, mogelijkheden om deze grond te kopen of in gebruik te nemen middels een groenuitgifteovereenkomst. Voormalig illegale situaties die reeds zijn hersteld komen hiervoor niet in aanmerking.

11. De kans bestaat dat bewoners hun in het verleden (illegaal) teruggegeven grond weer in gebruik willen gaan nemen, vooral als bijvoorbeeld hun burens de illegaal ingenomen grond wel mogen blijven gebruiken. Ongelijke behandeling van bewoners kan veel ergernis opleveren.' – [Zienswijze Stichting Wijkraad Hasseler Es]

Het college is zich bewust van het feit dat bewoners die in het verleden grond hebben teruggegeven, zich benadeeld kunnen voelen ten opzichte van mensen die nu wel in aanmerking komen om de grond te kopen of in gebruik te nemen (zie ook vraag 1, 2 en 4). Om met het nieuwe beleid te kunnen beginnen en vooruit te kunnen kijken, moet er echter wel een nulsituatie als uitgangspunt worden genomen. Gekozen is voor de bestaande situatie ten tijde van de vaststelling van het Groenplan, en de nota Snippergroen.

Zoals reeds beschreven bij de beantwoording van vraag 3, kan het college in specifieke (ofwel 'complexe') situaties besluiten om af te wijken van de werkwijze zoals is beschreven in de Nota Snippergroen 2015.

12. Er wordt melding gemaakt van het feit dat bewoners ten tijde van het project 'verkoop snippergroen Hasseler Es' moesten wachten tot hun wijk/buurt aan de beurt zou zijn. Mensen die hierop hebben gewacht, zouden nu niet in aanmerking komen om de grond te kopen of in gebruik te nemen, terwijl mensen die vóór de peildatum de grond illegaal in gebruik hebben genomen, nu wel 'beloond' worden.
- [*Zienswijzen bewoners Vechtlaan, De Wilmskamp en werkgroep Vechtlaan*]

Tot 2013 werd snippergroen projectmatig (wijk voor wijk) verkocht. Tegelijkertijd werd actief opgetreden tegen illegaal grondgebruik. Dit heeft de afgelopen jaren tot onrust geleid, waardoor het college besloten heeft tot een nieuwe grondhouding. Wanneer bewoners grond in gebruik willen nemen die voldoet aan de criteria voor 'snippergroen', komen zij hiervoor nog steeds in aanmerking. Zie verder het antwoord op vraag 1.

3. VERVOLGPROCES

Deze Reactienota is ter vaststelling aangeboden aan het college van Burgemeester en Wethouders. Daarna wordt de nota ter informatie voorgelegd aan de gemeenteraad.

BIJLAGE

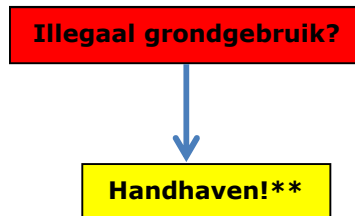
Overzicht binnengekomen reactie (tussen 18 maart 2015 tot en met 29 april 2015)

1	Bewoner	Beppie Nooystraat
2	Bewoner	De Wilmskamp
3	Actiecomité Een groene wijk maak je samen	Kees van Baarenstraat
4	IVN Hengelo en KNNV Hengelo - Oldenzaal	Hengelose Esstraat
5	Stichting Natuur- en Milieuraad Hengelo e.o.	Postbus 805
6	Werkgroep Vechtlaan	Vechtlaan
7	Stichting Wijkraad Hasseler Es	Postbus 8051
8	Bewoner	August Vordingstraat
9	Bewoner	Bruno Walterstraat
10	Bewoner	Gerrit Peuscherstraat
11	Bewoner	Willem Kesstraat
12	Bewoner	Louis Davidsstraat
13	Bewoner	Louis Davidsstraat
14	Bewoner	Vechtlaan
15	Bewoner	Vechtlaan
16	Bewoner	Vechtlaan
17	Bewoner	Vechtlaan
18	Bewoner	Vechtlaan
19	Bewoner	Vechtlaan
20	Bewoner	Vechtlaan
21	Bewoner	Vechtlaan
22	Bewoner	Vechtlaan
23	Bewoner	Vechtlaan
24	Bewoner	Vechtlaan
25	Bewoner	Vechtlaan
26	Bewoner	Vechtlaan
27	Bewoner	Vechtlaan
28	Bewoner	Vechtlaan
29	Bewoner	Vechtlaan
30	Bewoner	Vechtlaan
31	Bewoner	Vechtlaan
32	Bewoner	Vechtlaan
33	Bewoner	Vechtlaan
34	Bewoner	Vechtlaan
35	Bewoner	Vechtlaan
36	Bewoner	Wezelstraat
37	Bewoner	Wezelstraat

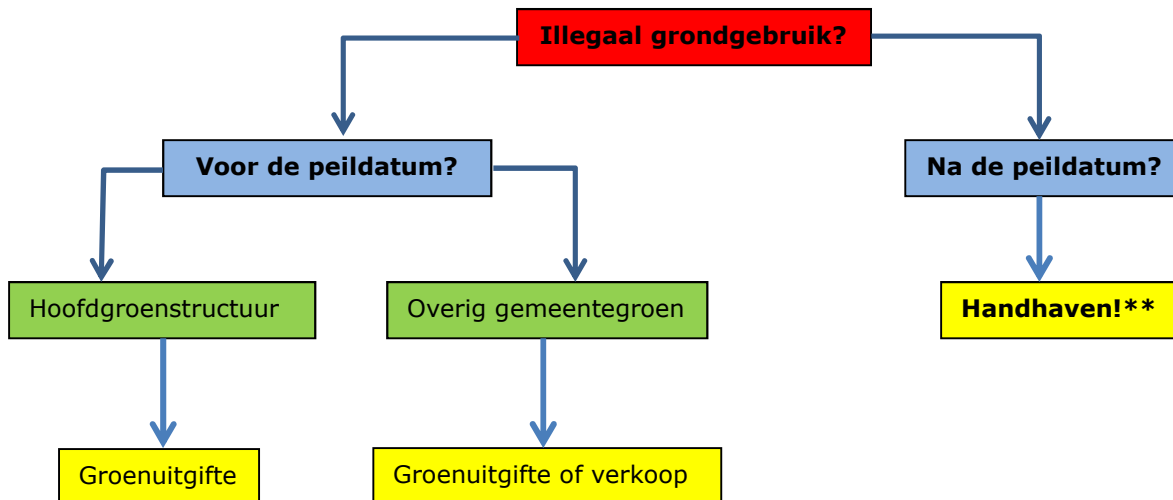
Hoofdpijnen wijzigingen oud en nieuw beleid Nota Snippergroen

Hieronder een verkorte weergave op hoofdpijnen van het verschil tussen het oude en het nieuwe snippergroenbeleid. Het verschil zit in de manier waarop we omgaan met illegaal grondgebruik.

OUDE BELEID

NIEUWE BELEID

Op het moment dat er gehandhaafd wordt, controleren we altijd of de betreffende strook illegaal grondgebruik gelegaliseerd kan worden (legaliteitsbeginsel). Als de betreffende illegale situatie voldoet aan de criteria van snippergroen (zie Nota snippergroen, hoofdstuk 2.2) dan komt de grond alsnog in aanmerking voor legalisatie. Dat was in het oude beleid al het geval, en dat geldt ook in het nieuwe beleid.

Is er **geen sprake van illegaal grondgebruik**, maar een bewoner doet wel een verzoek om een strook gemeentegrond te kopen of te gebruiken? Dan kan dit alleen als de strook gemeentegroen voldoet aan de criteria van snippergroen (zie Nota Snippergroen, hoofdstuk 2.2). Dit is niet veranderd ten opzichte van het oude beleid.